

עדיין לא החזיק על עצמו לקיים התורה והמצות
לכך בעינין שהטבילה יהי' ביום ובפני ג' ובמילה
אף שאז מקיים מצות מילה ממ' בעינין בפני
ג' היינו דאף אי נימא שנחשב גר עיי' מילה
זו עדיין לא נחשב כישראל מעלא כיון שלא
טבל דכיו שלא טבל לא הוי כישראל מעלא
ואיכ' עדיין מצות מילה שלו לא נחשב אצלו
קיום מצוה ממש שעדיין לא יחשב לו למצוה
ממש כל זמן שלא טבל לכך לא הוי כהחזיק
חיקף במצות ולכך בעינין בפני ג' אבל בטבילה
שהוא לאחר המילה אם הוא טובל לקרוי או
לנדתה איכ' אם נימא שטבילה זו משהו להיות
נחשב גר עיי' ממילא הוא מקיים עוד מצוה
בטבילה זו שטובל לנדתה או לקרוי וכיון שמחזיק
חיקף במצוה בשעה הזו לכך די בטבילה כזו
שזה דומה לקנין חוקה הנעשה בעבד ודכותי'
כן הי' כיון שחיקף מתחיל לקיים אחת מהמצות
שקיבל עליו כבר הוי כדמות חוקה וקנין ולכך
די אף בטבילה בליה ושלא בפני ג' כן גי' נייג
נכון ודוק. שוב עיינתי בהרמב"ם עצמו פייג
מהל' איב שהוא מפרש פ"י אחר כהא דאמרינן
מי לא טבלה לנדתה ולקרוי עיי' ובהה"מ
ממילא לא קשה עליו קושיא הנ"ל. מיהו דבריני
נכונים מצד עצמן ובישוב ק"י התוס' הנ"ל
מיהו ממה דקאמר שם הש"ס ביבמות דמיו
ע"ב מה דתימא לר' יוסי מילה עיקר והתם
משום דלא הוי מילה בפנינו יש לדחות דברי
דאי לר' יוסי מילה עיקר ודי במילה לבד איכ'
מה בכך שהי' שלא בפנינו הרי היכא דמקיים
בזה מצוה מן המצות שקיבל עליו מהני אף
שלא בפנינו ואפשר דרק להס"ד דש"ס קאמר
הכי דהי' אפשר לטעות כן אבל לפי האמת
קמ"ל אדרבא מה"ט גופא למ"ד דלר' יוסי בעינין
טבילה גיכ' דאי ס"ל דמילה לבד מהני הי' מועיל

אף שלא בפנינו כנ"ל ודוק היטב :

אף שלא בפנינו כנ"ל ודוק היטב :

אף שלא בפנינו כנ"ל ודוק היטב :

אף שלא בפנינו כנ"ל ודוק היטב :

בליה או ביום ואפשר לפרש דכוונתו רק
דודאי. שניהם שקולין קודם ח' ובליה דאם
אמרינן שמיני דוקא ולא קודם הוי ביום גמי
דוקא ואם ביום לאו דוקא שמיני גמי לאו
דוקא ולכך כיון דמוכח דקודם זמנו לא מהני
ושמיני דוקא היה ביום דוקא וגם בליה פסול
ובפרט לפי דעת הד"מ שהביא תחלה שבליה
גרע עיי' ולכך מוכיח אם קודם זמנו פסול
מכ"ש בליה מיהו כבר ישבתי ראי' זו בחידושי
בחבורי מכבר בס"י זה :

א"כ ר"ס"ד. כתב החת"מ בס"י ר"ס"ו סעיף
ג' כל עניני הגר וכי

צריך שיהי' בשלשה הכשרים לזון וביום וכר'
ובדיעבד אם לא מל ולא טבל אלפ' בפני ב'
וכר' ולהרי"ף והרמב"ם אפי' בדיעבד שטבל או
מל בפני ב' או בליה מעכב. הנה על שיטתם
קשה ק' התוס' ביבמות ובקדושין דף ס"ב
דאמרינן מי לא טבל לקרוי מי לא טבלה לנדתה
עיי' אך נראה ליישב זה ד"ל דזה דומה
למה דאמרינן בסוכה דאף דבסוכה בעינין שלש
מחיצות ממ' בשבת שבתוך החג מגו דהוי דופן
שבת הוי דופן לסוכה עיי' אלפ' נראה
דהי' הכא דדוקא אם הגר טובל רק לטבילת
גר בלבד ולולי טבילת גר לא יועיל לו טבילה
זו כלל ולא יעלה לו לשום דבר שאינו מתכוין
בה רק לטבילת גר בזה בעינין שיהי' כדיון
טבילת גר ביום ובפני שלשה אבל אם טובלת
לנדתה או שטובל לקרוי כיון דטבילה זו נחשבת
טבילה לגבי נדה וקרי אמרינן מגו דמהני טבילה
זו לנדתה וקרוי גמי להיות נחשב גר אף
שהוא בליה ושלא בפני ג' ואף דאם נימא שלא
יעלה טבילה זו להיות גר ממילא גם לנדתה
לא יועיל או לקרוי שבנכרי ונכריות כיון דאינן
שייכי במצות הללו לא יועיל טבילה זו להסתירם
מ"מ לא אולינן בתר איפסא דקאמרינן כיון
דאם נימא שטבילה זו עולה להיות גר או יעלה
טבילה זו גם לטומאה לכך אמרינן דבאמת עולה
טבילה זו להיות נחשב לטומאה ולהיות גר וחלין
שניהם כחדא סהרת טומאה ועשיית גר באין
חדא וכאן יש להמתיק הדבר יותר מהתם בסוכה
דהכא י"ל טעמא רבא דע"כ לא בעינן בטבילת
גר בפני שלשה וביום רק אם אינו מקיים
בשעה זו חיקף מצות התורה שקיבל עליו איכ'

עשה כן. והנה ראיתי כעת במרדכי סוף פ"ק דסגילה ח"ל כי היכי דבעשרת בני המן אמרינן דטעמא שלא תהיה תקומה למפלתן פירוש כשהחומה שוה בשני ראשיה ואין בליטות עלי' אין להוסיף כמו באותן שיש בה בליטות בשני ראשי' ה"נ איכא מפלתן של עע"ז ושל רשעי האומות כדכתיב מראש פרעות אויב ודם עבדיו יקום. והך דשמעתין לא תקשה דלא אתיא למעוטי אלא אריה ע"ג אריה ולבינה ע"ג לבינה כמו בני המן ע"כ הגהה. ומלשוננו מוכח דגם בשירת האוינו בעינן שיהיה שוין ומ"ש והך דשמעתין לא תקשי אין לו הבנה ובע"כ דהוי כונתו נמי כן על קושיא הנ"ל למה לא מנה גם שירת האוינו. ובוה מותר' דלא מנה הש"ס רק אלו דהוי אריה ע"ג אריה ולבינה ע"ג לבינה כמו בני המן וכמ"ש הר"ן ז"ל דבשירת האוינו ליכא אריחין כלל ובע"כ כוונתו כמו הפירוש הראשון דבפ' האוינו יכול להאריך השיטות יותר מן הלבינה דאין לומר כפירוש השני שהרי הוא כתב תמיד דגם בשירת האוינו בעינן שוין גם הוסיף יותר מלשון הר"ן וכתב דה"נ איכא מפלתן של עע"ז ושל רשעי האומות מוכח דגם בשביל ישראל עע"ז ראוי שלא תהי תקומה למפלתן בע"כ כונתו כפי' הראשון דבוה מותר להיות ארוכות יותר מן הלבינה אבל ע"כ בעינן שיהיו שוין בפ' האוינו לכך בודאי ראוי להחמיר לתחלה לעשות כן וכן יעשה ר"מ להבא ולא יעשה כסופר של סלאנימא: וכן ס' ר"מ. ע"ד שאלתו בסופר סת"מ שבפ' ביום מלאת ימי גזרו יביא אותו אל פתח אהל מועד לפני ה' שלא היה לו לסיים לפני ה' ונוכר אח"כ ומחק תיבות הסמוכים אל לפני ה' וגם מחק תיבות לפני ה' וכתב והקריב את קרבנו באותיות גדולות ועלה בדעת ר"מ להסתפק אולי הוי שלא לדין כיון דכתב תיבות אחרות במקום השם. והנה בדין אם מותר למחוק השם באותיות אחרות עמו אם כי ר"מ כתב בשם השב"י לאסור אני מן המתירין בוה עיין בספר סת"ם וקנאות סופרים ובס' ליקוטי צבי הנדפס מחדש נדפס שם איזה עיין בשמי וחלקתי שם בין אם האותיות אחרות לפני ה' מותר אבל אם השם בתחלתו ואח"כ אותיות אחרות אסור ולכך בוה דלפני ה' ה' לפני תחלה ה' מותר למחוק ובנדון דידן אף להאמרין נראה דהיינו אם השם נכתב במקומו

מוכת להיטק גם בנוכח חידד ס' קע"ז ושאל אותי לחוות דעתי: תשובה. הנה ודאי כהר"ן מוכח שם ממה שכתב ושירת האוינו כינא בזו והוא שעמודיו שוין וכו'. והנה מלשון רש"י שם בפ"ק דמגלה נמי מוכח כן מ"ש שפ' ח"ל לבינה הוא חלק שהוא רחב כפלים מן הכתב ואריה הוא חצי לבינה ולמ"ל לכתוב השיעור של לבינה ואריה והי' די לו לכתוב בקיצור דלבינה רחב מן האריה ומדתן שיעור ללבינה ואריה מוכח דבא לאשמעינן שלא יאריך יותר ולא יקצר יותר רק כן יעשה. אך הנה לדעתי היה נראה דמותר לעשות כן ממה שהקשיתי בחיבורי סת"ם בתשובה כ"א למה נקט שם הש"ס במגלה חוץ משירה זו ושירת מלכי כנען שנכתב אריה ע"ג אריה ולבינה ע"ג לבינה והקשיתי למה לא נקט נמי שירת האוינו דהוי כן עייש ולפי הנ"ל י"ל דהש"ס נקט רק הני שנים דבאלו צריך להיות רק שוין השורות מכה דהם מדברים רק ממפלת הגויים לכך יהי' כל הארוחים שוין שלא תהא תקומה למפלתן אבל בשירת האוינו נהי דיש בהם מפלת הגויים כמ"ש הר"ן מ"מ כיון דיש בהם גם הזכרת ישראל החוטאים ובישראל רוצה הקב"ה שיהי' להם תקומה לכך מותר לעשות אחת ארוכה ואחת קצרה. אך מה כחי להכריע נגד הר"ן. גם עכשיו ראיתי שהר"ן הרגיש בזה בקושיא זו ולכך כתב שם חוץ מוז אע"פ שיש בהם אריה ולבינה מ"מ נכתב אריה ע"ג אריה ולבינה ע"ג לבינה אבל שירת האוינו אין בה אריחין כלל עכ"ל אי"כ נראה כוונתו דהרגיש בוה למה לא נקט גם שירת האוינו ולוה מפרש דנקט הני דיש בהם אריה ולבינה ומ"מ נכתב אריה ע"ג אריה ולבינה ע"ג לבינה משא"כ שירת האוינו לא נקט דאין בה אריחין כלל זה הוי כוונת הר"ן אי"כ הרגיש בקושיא הנ"ל ומישבו מיהו מ"ש הר"ן ז"ל אבל שירת האוינו אין בה אריחין כלל איני מבין כוונתו אם כוונתו כיון דהאריחיהו חצי לבינה לכך כתב אבל שירת האוינו אין בה אריחין כלל אבל מ"מ בעינן השורות שוות או הכונה דאריה נקרא מה דהוי שורות שוין לכך דבשירת האוינו אין בה אריה כלל ויכול להיות אף דאינן שוין ואינו נקרא אריה וחזר בו מ"ש תחלה דגם בשירת האוינו הוי נמי שוין ודעתו בסוף כמ"ש אני מיהו לדינא ודאי לתחלה יש להחמיר לעשות גם בהאוינו שורות שוין ובדיעבד כבר ראה גם ר"מ שכשר אף דלא

כשר בלי תגין אם מחויב הסופר לתקן גם זה איך לא: תשובה. לפעמיך דצריך הסופר לתקן דאומדנא הוי דכל הגותן ס'ת לתקן דעתו שיהיה כשר לכתחלה ולא מה שכשר רק בדיעבד ותדע אטו לא ישכור את הסופר לכתוב ס'ת וכתב לו הס'ת ולא עשה התגין וכי ס'ד שישלם לו בעד הס'ת כיון דבדיעבד כשר בלי התגין זה ודאי אינו איכ ה"נ נתן לו הס'ת לתקן דעתו לתקנו כמו שהיה תחלה וכן כתבנו בתשובה באמר לסופר ועדים לכתוב גם וליתן לאשמו והם כתבו גם דבדיעבד כשר אך לא לכתחלה דלא נחשב עשו שליחותן כן ה"נ בזה ועוד אף אם הוי רק ספק גמי כל ספק הוי פסידא דפועל ואין צריך לשלם לו עד שיצטוו גם התגין וזה נכון לדעתי:

ס' ע"ד. הנה ע"ד שאלתו בנדון היא וי"ו משם הקדוש הדבוקים יחד כזה דרך הנה לדעתי פשוט הדבר שמוטר להפרידם פירוד קל שלא לבטל צורת רגל הה"א וגם לא רגל הוי"ו רק יהיה פירוד קל באמצע ואין זה כלל חק תוכות וגם מ"ש בחיבורי נ"ז בקונטרס יוסף דעת ס' מ' נמי נכון ואין זה גרם מחיקה שאוסר התשב"ץ כידוע למבין דאין זה כלל גרם מחיקה:

ס' רע"א. שאל בדבר הס'ת הנה אני נוהג לקדור השם עם עוד איזה תיבות שלא יהי כקודר השם לבד וכן מבואר בקצת אחרונים:

ס' ער"ב. בנדון ששאל על ס'ת שנפל דיו בתוך הלמ"ד של אלקים ונשתנה צורת הלמ"ד. הנה זה ודאי פסול ומה שהסופר חזר ומחק הדיו שנפל תוך הלמ"ד זה נמי פסול דהוי חק תוכות:

ס' רע"ג. מה שהקשה ר"מ על דין אם ה"י צריך לכתוב אלהיכם וכתב אלהים שהתירו הפמ"ג ס' קי"ג ס"ק ט' לתלות הכ' למעלה כיון דהוי נטפל ועזיה ר"מ דהוי הוראה בקדושה תחלה הוי המ"ם משם עצמו באח"כ געשה טפל דהוי רק דרבנן והרי מעלין בקדש וכי הנה זה לק"מ כיון דכאן הוי צריך לכתוב אלהיכם והוא חסר הכ' איכ נכתב המ"ם שלא במקומו ולא חלה בו קדושה כלל דדומה למה דאמרינן בסנהדרין דמה דחזי ל"י תפיס ל"י מה דלא חזי ל"י לא תפיס ל"י וכ"כ בספר בדי"ה

במקומו רק שה"י בו איזה פסול אחר אבל אם נכתב לגמרי בטעות נהי דאע"כ אסור מכת מ"ע דנראה כמחוק השם מ"מ עם אחיות אחרות דנראה וניכר דאינו מוחק השם ודאי מותר לכך יפה הורה הסופר שמחק תיבות לפני השם. ובנדון אשר כתב תיבות אחרות במקום השם וחשש ר"מ כיון דכבר נתקדש במקום הזה הקלף אסור להורידו מקדושתו. הנה בדבר זה גופא דברתי בזה בילדותי וכעת אין לי כח לפלפל בזה מחדש מיהו בנין ירד"י ודאי דמותר דדוקא אם נכתב השם במקומו הראוי לו ונמחק יש לומר דאסור להורידו מקדושתו אבל אם הוי בטעות הרי קיי"ל הקדש בטעות אינו הקדש ודאי דמותר לכתוב במקומו לכ"ע דאפי' אם אסור למחוק היינו מכת מ"ע אבל אם כבר נמחק ודאי דמותר לכתוב במקומו כיון דמתחלה הוי בטעות וגם ג"ל סברא אחת כיון דכתבו תיבה אחרת השייך לשם אין זה הורדה מקדושה דשם שנכתב בטעות ותיבה אחרת הנכתב במקומו בס'ת הוי מעלתן שוה דהשם הוי בו חסרון דהוי בטעות והתיבה אחרת הוי בו חסרון דאינו שם לכך הוי מעלתן שוה לכך אין זה הורדה מקדושה. גם יש לצרף דעת הגו"ב דהיכא דאין ראוי לקדושה חמורה מותר לשנותו לקלה. לכך נראה שהסופר כד"ן עשה וא"צ תיקון כלל:

ס' רס"ו. שאל בנדון היוד"ין בס'ת שהם כמו תמנת למ"ד מחמת

שהקץ ארוך למעלה רק שהוא דק. הנה הנכון כדברי ספר ברכי יוסף בספרו לדוד אמת שהביא ר"מ שהוא פסול כי אם אמנם אם ה"י למ"ד כזה הייתי פוסל ג"כ כל שאין בו צורת וי"ו למעלה כמ"ש בטה"ח מ"מ להחמיר ודאי כל שאין בו צורת יוד ונוטה ללמ"ד הוא פסול דע"כ"ס אין צורת אות ע"י כיון דע"כ"ס יש לו דמיון ללמ"ד:

ס' רס"ה. שאל בנדון שם אל ב"פ האוינו שנפל דיו על הלמ"ד הד"ב ניכר צורת למ"ד רק ה"ק שלמעלה הנה הדבר פשוט שמוטר למחוק הלמ"ד לגמרי ואת א' יהי' נשאר ויכתוב למ"ד אחרת סמוך לו ויהי' כתיקונו: **ס' רס"ט.** ע"ך אשר שאל במי שנתן ס'ת שלו לסופר לתקוני ותקנו אך לא עשה התגין על האותיות וכיון דבדיעבד

מעשה כעין זה לפני ערך יותר משלשים שנה וכתבתי תשובה ראשונה ונדפסה בספרי סת"ם בהל' תפילין תשובה א"א ושם נפסלו יותר מארבעים ס"ת חוץ תפילין ומוזות רק כעת. אני כותב בקצרה כי לדעתי כל הספרים ותו"מ שלו פסולין כי ידוע דעת הטור' מה שמחולק עם הש"ך גבי שוחט והנה לדעת הטור' ודאי פסולין למפרע הכל אבל לדעת הש"ך שם כשר למפרע. אך נראה דהיינו דוקא בשוחט חולין דשם לא בעי כוונה לשחיטה וסתם נמי כשר לחוש שמא עשה בו מעשה לפסלו זה לא חיישינן לכך מכשיר אבל בס"ת דקיי"ל הרבה דינים להכשיר הס"ת אז ודאי יש לאוקמא בחזקת שלא נעשה מעשה המכשירה בזה מודה הש"ך דפסול למפרע וחזקה דלא נעשה מעשה הוי חזקה אלימתא דאפי' בחזקת א"א סמכינן ע"ז ומ"ש באה"ע סי' מ"ח והנה אף דנידון דינן אינו דומה למ"ש בספרי הני"ל דשם הוי רשע בגוף דינן הס"ת אבל כאן הוי חשוד רק לזנות עם נכרית ולא לדיני ס"ת אך באמת איש דברינו חדא דקיי"ל חשוד לרבר חמור חשוד על דבר הק"ל ממנו וא"כ ודאי לזנות עם נכרית חמיר בדין תורה ובעיני הבריות יותר מלעשות איוה פסול בס"ת ובפרט בזנות עם הנכריות עשוי הוא להתגלות כמו דהוי באמת ומה שיעשה איוה שינוי בס"ת ובפרט אם לא יכוין לשמה בס"ת או באיוה שם אינו ניכר כלל לכך ודאי הוי חשוד גם בלא"ה הח"י כתב בה"פ דבוה"ז כולם כעוברי להכעיס דיינינן ל"י ובלה"פ אף בחשוד לדי"א הוי חשוד לכל התורה לכך ודאי פסול הכל למפרע כל מה שכתב ואין מרחמין בדין מה שנוגע לעינים וכל מ"ש העוכר הוה הכל יגנו:

וערך נראה לי להוסיף דדוקא בשאר איסורי' לחוש לשמא עשה איוה איסור בזה קיי"ל החשוד לדי"א אינו חשוד לשאר דבר דבשאר איסורי' אף אשה נאמנת וכדומ' משא"כ בס"ת אף אשה פסולה לכך בודאי אם הוא קל חיישינן שלא כוון כדני"א ומה גם דהוי רק בלא דלפני עור שמי שיעלה בס"ת כזו עושה עבירה ועובר רק אלמני עור ודאי אם הוא קל בדבר אחד חיישינן ל"י שלא כיוון כהלכה ומטרה לא טרח ואם באות אחת לא כיוון להלכה או בשם אחד כל התורה פסולה לכך ודאי יש לחוש אם חזינן דהוא קל בדבר אחד וזה אני כותב לסניף אבל פסול מטעמים הני"ל. והנה דאף

דאין

כביי בסי' רע"ז בנכתב השם שלא במקומו הוי כמקדש בע"מ לטובח ולכך נ' דאדברא זה הוי העל"מ דתחלה הוי בטע' ואין בו קדוש כלל ועכשיו נעשה טפל כדין והוי בו קדושה מדרבנן ו"ב ונכון:

סי' רע"ד. שא"ל ר' בדבר הס"ת הנה אני נוהג לקדור השם עם עוד' איוה תיבות שלא יהי כקודר השם בלבד וכן מבואר בקצת אחרונים:

סי' ער"ה. שא' באם טעה הסופר בכתיבתו הס"ת ודילג איוה שורה והתחיל

לכתוב שורה שניה וכעת אם יבוא לתקן צריך לחתוך השורה השני' ובה יש שם הקודש מה יעשה אם מותר לקדור או לא. הנה לדעתי הדבר פשוט שיקדור השורה כיון דכבר כתבנו בכמה דוכתא שדוקא השם בפ"ע אסור לקדור אבל עם איוה תיבות מותר לקדור וא"כ ה"נ עם כל השורה מותר לקדור וכעת אני מוסיף כיון דעיקר איסור קדירה נצמח מקרא לא תעשון כן לדי' אלקיכם ולשון זה משמע דהעש' הוי לו ית' ביחוד זה אסור אבל אם הקדירה הוי בתיבות אחרות א"כ אין הקדירה בשם הקודש רק בתיבות אחרות זה מותר. וכעת נראה לי להוסיף חילוק בזה דאם הוי השם באמצע הקדירה בזה מותר כיון דהרואה יראה דמתחיל באותיות אחרות אבל אם מתחיל הקדירה בראש השיטה זה אסור דהרואה לא ידע דסופו לקדור עוד תיבות אחרות ויסבור דקודר השם ואיכא דחוי הא ולא חוי הא וכ"מ שאסרו חו"ל מפני מ"ע אפי' בחדרי חדרים אסור וכן יעשה ר"מ אם השם בראש השיטה לא יקדור אבל אם הוא באמצע השורה אפי' בתיבה שני' יקדור:

סי' רע"ז. אשר שא"ל בס"ת שצריך לתקנה אם סגי לכתוב יריעה אחרת או צריך ג' יריעות כמ"ש בסי' ר"פ ביו"ד וכבר ראה ר"מ פלוגתא אחרונים בזה בבאה"ט. הנה אין בידי להכריע אך זה נראה לי לומר כיון דעיקר הטעם דבעינן ג' יריעות מכת מחזי כמנומר אי"כ אם אפשר שזה הסופר שיכתוב אותה היריעה יעבור בקולמוס שלו ב' יריעות הסמוכות ואז ע"י שיעבור עליהם קולמוס מחדש לא מחזי כמנומר די בזה טוב יותר מלסלק אותם לגמרי ואם לא אפשר בזה אזי יכתוב מחדש ג' יריעות לחומרא:

סי' רע"ז. ע"ד הסופר הרשע. הנה חל"ית ויתעלה אצלי אין חידוש כי כבר הי'

פסול שחיס א"כ במילה נמי: כן כיון דלא
 הוי כל המילה ע"י כשר למול למה יוכשר:
 סי' רפ"א. שא' באותיות כסף שעל הפרוכת
 אם מותר לעשות מהם
 מגורה לניח ושמות אין בהם. הנה הדין כך
 שאם האותיות עדיין קבועים על הפרוכת חליטה
 לנטלם לעשות מהם מגורה אבל אם כבר נלקחו מן
 הפרוכת אז כיון דהוי כל אות בפ"ע ואין בו
 תיבה שלימה מותר לעשות מהם מגורה לניח
 ואף דאפשר לחזור ולחברם יחד זה הוי כפנים
 חדשות באו לכאן וזה אינו מחויב אבל באותיות
 משמות הקרושים בכל ענין אסור ואינו דומה למ"ש
 בסי' רפ"ב סעיף י"ח דהתם אף המתיר אינו
 מתיר רק להשתמש בדמיו אבל הם עצמן נשארים
 בקדושתם משא"כ דהוי השאלה אם לשנות גופם
 ממש לכך הדין כמ"ש:

סי' רפ"ב. מה ששאל באם הנשים מצוין על
 איסור חדש. תמה אני על

ספקו והרי כלל בידנו דהשווה הכתוב אשה לאיש
 לכל עונשין שבתורה והרי חדש הוי לאו תורה
 והרי חז"ל אמרו כל שיטנו בכל תאכל חמץ ישנו
 בקום אכול מצה ומנ"ל דהוי אשה בכל תאכל חמץ
 בע"כ מכת ההוא כלל דהשווה הכתוב אשה לאיש
 ובפרט דקשה מנ"ל להשי"ם דאשה הוי בקום אכול
 מצה דלמא להיפוך מקשינן חמץ למצה כל שאינו
 בקום אכול מצה אינו בכל תאכל חמץ ואין לומר
 כיון דאיכא לאקושי לקולא ולחומרא לחומרא
 מקשינן ז"א דאי"כ הוי"ל לפרש כן השי"ם כדרכו
 בכמה מקומות ובע"כ דבלא"ה לא מקשינן כן כיון
 דלא מצינו בשום מקום שלא יהי' חייבין נשים
 ב"או אבל להיפוך לחייב נשים במ"ע שהזמ"ג יש
 דגם הנשים חייבות לכך מקשינן להיפוך. ומ"ש
 להוכיח דאין הנשים חייבות בעומר ושתי הלחם
 ז"א דבשלמא במצוה דשייך בכל יחיד בפ"ע שייך
 לחקור אם גם הנשים חייבות או לא אבל בעומר
 וב' לחם הוי קרבן צבור ולאו באנשים ונשים תליא
 מלתא והחייב על הי"ב וכו' א"י א"ה הנהמ"ק
 קיים העומר מתיר. גם הי"ב וכו' א"י א"ה מצוין על
 החדש מ"ט לא אכלו בגלגל שם גז"א מי הגיד לו
 שלא אכלו מקורם הרי הכתוב שם אומר ויחנו
 בני ישראל בגלגל ויעשו את הפסח וכו' ויאכלו
 מעבור הארץ וא"כ מאמר ויאכלו קאי על בני
 ישראל דהם אכלו ממחרת הפסח והרי בכמה
 דוכתא

דאין ראייה לדבר זכר לדבר הוי דקיי"ל העובר
 עבירה פסול לעדות ולמה לא אמרינן בזה דהחשוד
 על ד"א אינו חשוד על השאר ואף דהתורה אמרה
 אל תשת וכו' דלמא מייירי שהי' רשע בזה עצמו
 שהעיד שקרים ע"כ דהטעם כיון דהאשה פסולה
 להעיד בזה לא אמרינן דחשוד על זה אינו חשוד
 על זה אי"כ ה"ה בס"ת כיון דאשה פסולה לכתוב
 ספר תורה גם רשע בדי"א פסול לכתוב ס"ת ודו"ק:
 סי' רע"ח. בנדון ס"ת שהי' בה כס י"ה בשני
 שיטין. הנה כבר כתבתי בחבורי

ספר החיים ה"ק קה"ת דכל הני דצריך לכתוב בחד
 שיטה בדיעבד כשר אם נכתב בשתי שיטין עיי"ש
 ועיין בספר סת"ם סי' ל"ה תשובה בענין זה.
 ונדון הס"ת הנה מה שהעיר ר"מ ע"ד הטו"ו
 בסיימן ל"ב בדין ראוי לביעה דסתרי לדבריו למ"ש
 בסי' נ"ה וכן מה שהקש' על הרשבי"א ממשנה דפי"ט
 דביב גבי בשבת אמרו וכו' הוא מבואר בחבורי ק"ס
 עיי"ש. מיהו בלא"ה לא יפה הורה כיון דכבר הי'
 זה בשביעי הי' לו לגמור כל הפרשה ולהפטיר
 הוא ומה בכך דהוי דרך שם לקרות הנוספין מ"מ
 כיון דמצד תקון חז"ל הוי החיוב רק שבעה קרואים
 וכיון דהוי בשביעי הי' לו לגמור כל הפרש' ויכתיב
 הוא ולא הי' לו לצוות להוציא אחרת לכך לא יפה
 הורה בזה:

סי' דע"מ. ע"ד שאלתו אשיבוה בקצרה. הנה
 כל הספרים המה כשרים ואין
 הסופר נאמן לומר שלא קדשו כי זה הוי טעות
 דלא עבידי דמטעי בפרט בסופר סת"ם כי זה עיקר
 מיסוד דיני סופר לידע זה ולכן אין הסופר נאמן לר'
 שלא קדשו והסופר ראוי עוד לנדונו על שמוצי' ש"ר
 על ספרי קודש ובעיני שמבואר בחרי"מ סימן כ"ח:
 סי' ר"פ. מה ששאל על הדלת במרתף שהדלת
 והפתח הי' מונח על הקרקע אם
 חייב במוזה. הנה ודאי דפסול דבקרקע אין
 שכו פתח רק חור בעלמא. וזוה אויל ראייתו
 מע"ז כ"א דבוה לא שייך לומר דבבית הוי רק
 חדא דאין לו פתח כלל רק חור בעלמא. ומה
 שהקשה על סוטור"ק סי' רל"ב במה שהקשיתי
 במילה בהתחיל הפסול וגמר הכשר ועז"כ
 לדחות הנה לא דק דמה דקיימא' לן בהתחיל
 הפסול וגמר הכשר פסולה השחיטה אין זה בשביל
 חשש שמא קלקל רק אמר' יודע הי"ש ומומחה
 וגם ראינו ששחט שפיר אעפ"כ פסולה כיון שהוא

לפדותו וכו' נראה דהיינו דוקא אם לא חלה עוד אחר למיד אבל אם חלה תוך ל' אף דמת אחר ל' מ"מ פטור מפדיון דנהי דרוב חולים לחיים מ"מ מיעוט חולים מתים ואין הולכין במא"ה גם אולי כיון דחלה יתכן דנדומן לו איזה טרפות בפנים ובנטרף פטור מפדיון וכיון דחלה איתרע הרוב וי"ל אולי הוא טרפה לכך פטור מפדיון וכן הורתי הלכה למעשה והלואי שיהא דין זה נכון בשמים אמן. ואחר כתבי זאת הראו לי בני מ"ב דב"ב כתב שם דבחלה תוך ל' ומת לאחר ל' חייב בפדיון והוא היסוד דברנו אך אעפ"כ בדבורי אני עומד בעוה"י דנראה דהנ"י שם או"ל למיד הולכין במא"ה לכך בחלה חייב בפדיון אבל לדין דקיי"ל אין הולכין במא"ה נראה דפטור והוכיח הנ"י כן ממה דקאמר ר"א בכור שנטרף ולא קאמר או שחלה מוכח דס"ל דהולכין במא"ה לכך בחלה חייב בפדיון אבל לעולם לדין דקיי"ל אין הולכין במא"ה פטור מפדיון. והן אמר דק"ל בב"ב שם דקאמר בכור שנטרף משמע ידיענין שנטרף ולמה לא קמ"ל דאפי' בגולדו לו ספק טרפה פטור מפדיון

דהמע"ה ולכאורה צ"ע ואפשר דקמ"ל אפי' חי אח"כ יביח פטור מפדיון לאוקי"ל בספק טרפה אם חי יביח חייב בפדיון ועדיין צ"ע בזה אך לפ"י יהי' נדחה רא"י ראשונה וי"ל אף בחלה פטור מפדיון ומה דלא נקט ר"א חלה היינו דבחלה וחי יביח ודאי חייב בפדיון משא"כ בנטרף אף דחי יביח פטור מפדיון ומנ"ל להנ"י דבחלה חייב בפדיון אם לא חי יביח וצ"ע בכל זה כעת : **ס' רפ"ז. שא' באשה שילדה בכור ואין ידוע לה אם אבי' הי' כהן**

או לוי או ישראל וכבר ראה פלוגתא האחרונים בזה הנה תל"ת כי לא נפלאה הוא ממני ובילדותי העליתי דחייב בפדיון מטעם המבואר שם. מיהו גם עתה נ"ל דחייב בפדיון מטעם שאבאר בעוה"י דהרי חוינן דרב ס"ל הולכין במא"ה ונהי דשמאל' ס"ל וקיי"ל כן דאין הולכין במא"ה מ"מ למעט בפלוגתא עדין וי"ל דוקא בפלוגתאם דהוי חזקת כמון אלים וגם יש לו חובענין ולכן כיון דחזקת ממן סותר להרוב אין הולכין אחר"י אבל בפדיון כיון דקיי"ל במלוה הכתובה בתורת לאו ככתובה בשטר דמיא ואינו גובה מן המשועבדי' והרי קשה למיד בבכורות מ"ט דגובה ממשועבדי' וקשה דנהי דס"ל דמלוה הכתובה בתורה ככתובה

בשטר

דכתב כל היכא דכתיב בני ישראל דרשינן ולא בנות ישראל איכ' הינן דלמא בניי אכלו ממחרת הפסח והנשים אכלו תחלה אך באמת אין ספק דחדש שייך אף בנשים וכן מוכח ממשנה מנחות ס"ז ע"ב משקרב העומר מצאו שוקי ירושלים מלאים בקמה וכרמל שלא ברצון חכמים ולמה לא עשו דרך היתר ע"י נשים ובע"כ דשייך אף בנשים :

ס' רפ"ז. ע"ד אשר שאל בדבר הלאסטיק אשר יש בו חשש תערובת פשתן בימים הללו שהצ"ג ביקור יותר. הנה לידי ברור א"א לדעת פ"ק כי פ"ק אינו נעשה זה ובל"פשיצ' רוב המוכרים שם המה נכרים ואף הישראלים שם אין נאמנות להם וגם הם בעצמן אין עושים שם במקום הנעשה רק ערלים. אך לדינא נראה דמותר מכה ס"ס שמא אין בו תערובות כלל ואם יש בו תערובות אולי הוא מצ"ג ואף דאינו מתהפך כיון דתחלה צריך להתחיל אם יש בו תערובות כלל לא בעינן מתהפך ואף דבטליתים הנעשים במדינתנו אני פוסלם מחשש זה היינו דלקיים מצות ציצית שאני גם יש בו ברכה ולברך אף בס"ס יש סברא להחמיר כמ"ש הפמ"ג אבל להלביש כך דעתי להיתר מכה ס"ס. אחר כותבי באו אלי כמה סוחרים מפה ואמרו דהם יודעים בבירור דאין בו תערובת ד"א כלל וכיון דבלא"ה מותר מן הדין ודאי ראוי להצטרף גם דעתם לסניף לכך היתר ברור כמ"ש בעוה"י :

ס' רפ"ד. שא' ע"ד האיש שפדה את בנו במשכון ואחר הימים נתן לכהן ב' סלעים והכהן אמר שמוחל לו ג' סלעים והחזיר לו המשכון. הנה אוי לדרונו שלא ידעו שהוא ש"ס מפורש והדין הוא שאין הבן פדוי במשכון ואם הי' נתון אח"כ הי' הפדיון חל או דחי' לו לברך עוד כי הברכה הראשונה הי' לבטלה וכיון דנתן לו רק ב' סלעים או גם אז אין הבן פדוי ויזסיף לו עוד ג' סלעים ודי בחמשה רייניש פערצינער ממש כמ"ש בח"ס בתשובה ואז מברך על הפדיון מחדש וכל הפודה במשכון מברך ברכה לבטלה ואין הבן פדוי רק אם אומר שנתן לו המשכון בכתנה ממש או שיהי' שלו חלק ממנו במה ששוה ה' סלעים או הבן פדוי : **ס' רפ"ה. במ"ש בס' ש"ה סעי"ב בהג"ה** מת הבן לאחר ל' חייב

בשטר דמיא עכ"פ באמת ליכא שטר וליכא קול וא"כ הוי כמלוה ע"פ ולמה יגבה ממשועבדים ובע"כ דס"ל פדיון הבן יש לו קול וא"כ קשה לס"ד דלאו ככתובה בשטר דמיא לו יהא דהוי כמלוה ע"פ הרי מלוה ע"פ נמי הרי ראו לגבות ממשעבדי רק מדרבנן אינו גובה מכח דאין לו קול וזה יש לו קול והרי בזה לא פליגי אם יש לו קול או לא ובע"כ דס"ל דחוב זה גרוע ופן החורה אינו גובה ממשעבדי דזה הוי חוב קלוש וגם כל חיוב ממון יש לו תובעין וחוקה מה שביד האדם בחזקת שהוא שלו וא"א להוציא ממנו משא"כ חוב זה אין לו תובעין דיכול לדהות כל יקנה ולומר לכהן אחר אתן ומה דאמרינן דגובה ממשעבדי היינו בע"כ בנותן לכהן אחד ופודה אותו ואו יכול לגבות ממשעבדי אבל כל זמן דלא נתן לשום כהן אינו יכול כ"א לתובעו א"כ בזה לא אלים חזקת ממון והולך בו אחת"ל. גם כל הפלוגתא של הולכין במא"ה הוי במקום דהוי חזקת ממון לכך אין הולכין אחת"ל אבל בזה הרוב הוי באשה בת מי היא והחיוב ממון הוי על הבעל ואין החיוב על האשה לפדות את בנה רק עליו החיוב א"כ הרוב הוי באשה ובה ליכא חזקת ממון כנגדה ולכך הוי רוב מעליא ודינה כבת ישראל ודאי ושוב ממילא הבעל חייב בפדיון וזה דומה קצת למה דאמרינן בפ"ז דכתובות רישא מנה לאבא בידך סיפא מנה לי בידך לכך נראה דודאי חייב בפדיון מיהו כיון דברכות אין מעכבות יפדנו בלא ברכה כגלסעניד לדינא :

ס"י רפ"ו. שא"י בישראל שמכר בהמתו לפטרה מבכורה לנכרי רועה שלו הוא ה"י קטן בן ט' שנים והמכירה היתה בכסף וסטימותא מה דין של זה הבכור : תשובה. לרע"י יש לו דין בכור ודאי ומה שרצה לסמוך על הסוברים בדבדא אחרת מקנה הוי לקטן זכ"י מה"ת אף שראה דעת הקציה"ה ס"י ערי"ה זג"פ ס"י ר"י דנכרי לא שייך ד"א מקנה רצה לסמוך ע"ד המח"א סס"ל דבשכר יש שליחות לנכרי וכיון דהוי כאן בשכר שייך לומר בזה ד"א מקנה. שנה בזה חדא דהמח"א מיירי ששכרוהו לענין מעשה זו שפועה עתה בזה נחשב פועל וידו כיד בעה"ב אבל כאן השכירות שנותנין לו הוא לרעות לא שיקנה את הבכור ועל מעשה זו דינו כשאר נכרי ועוד אף אם הוי שייך גם בזה דין

המח"א מ"מ שגג דהרי אי נימא ידו כיד בעה"ב בזה וא"כ שוב לא קנה כלל דלא יצא הדבר משרותו והוי כאלו מקנה וקונה לנפשו וז"פ מה שרצה לסמוך ע"ד המח"א דנפשו זכ"י ומתנה ס"י ה"י דיש לקטן זכ"י מה"ת רק דיש בידו לחזור בו אימת שרצה א"כ הוי עכ"פ יד עכ"פ באמצע כמו בבחמת ארנונא גם זה אינו חדא דהיא דעה חדשה ומכל הפוסקים לא משמע כן ואף אם יהא כדבריו היינו אם הקנה להקטן יש לו זכ"י מה"ת אבל להקנות ודאי אין לו זכ"י מה"ת רק מדרבנן וכמ"ש בחור"מ ס"י ר"ל"ה וא"כ כאן דהקנין הוי בכסף שנתן הנכרי לו אם הישראל לא קנה הכסף לא יקנה הנכרי הבהמה ועוד אינו דומה כלל לדין בהמת ארנונא. דשם מיירי דהברירה ביד ישראל לבד או ליתן מעות או הבהמה דבזה אף דבעלמא היכא דהוי בידו להיות נשאר שלו נחשב שלו מ"מ בבכור כיון דיד עכ"פ באמצע פוטר מבכורה נחשב יד עכ"פ באמצע מכח דביד הישראל לכופו ליתן לו הבהמה ואולינן בתר איפסא כיון דבידו לכופו ליתן לו הבהמה נחשב יד עכ"פ באמצע והיינו כמו התם דאין ביד הנכרי לכופו ליתן דמים ולא כמ"ש ר"מ להיטות אבל היכא דביד הנכרי לחזור בו ולכופו את הישראל ליתן דמים ודאי לא נחשב יד נכרי באמצע וז"ב. גם בנדון הקנין גופו כיון דכסף אינו קונה רק עם סטימותא ומכח דהוי דרך התגרים א"כ נהי דס"ל לכמה אחרונים וכן הסכמתי אני דמהני מנהג התגרים לפטור מבכורה מ"מ היינו רק בגדול דהמנהג הוי לישא וליתן ב"י אולינן ב"י בתר מנהג התגרים אבל בקטן דאין דרכו לישא וליתן ואם ה"י נושא ונותן בזה בדבר הרשות לא הוי קנינו כלום אין בזה מנהג התגרים כיון דבזה לא נהגו כן ועוד דעיקר הטעם דמהני בזה מנהג התגרים להפקיע איסור היינו מטעם שכתבנו דעיקר הקנין הוי רק הגמירה בלב"ב היכא דגמר בלב"ב להקנות וכדאמרינן בעלמא בההוא הנאה זכ"י גמרי ומקני אהודי מבואר דהיכא דאיכא הוכחה דגמרי ומקני מהני אף בלי מעשה רק בעלמא אין לנו ראי' שגמר בלב"ב להקנות רק ע"י מעשה שפועה ניכר שגמר כן בלב"ב וא"כ ה"ה במנהג הסוחרים כיון דעכ"פ לדין ממון ה"י מכירה גמר בלב"ב כן והוי קנין בעצמותו א"כ תינהי היכא דיש לו זכ"י מה"ת ואם ה"י עושה קנין מה"ת הוי מהני בזה מהני אף מנהג הסוחרים אבל היכא

דאם הי קנין מהית נמי לא הוי מועיל דאין לו זכי כלל איכ לא עיף מנהג הסוברים מקנין תורה וגיו ברור. ומה שרצה לסמוך ע"ד הסוברים דמקנין דרבנן נעשה דאורייתא גויא כלום דלא שייך כן רק במי שיש לו זכי מהית באיזה קנין שהי' והמניעה הוי רק מצד הקנין דהקנין זה אינו רק דרבנן בזה אמרינן דמדרבנן נעשה של תורה אבל היכא דהקטן אין לו זכי כלל מהית איכ אין המניעה מצד הקנין רק מצד הזוכה שאין לו יד לזכות מהית בזה אין שייך לומר דמדרבנן נעשה דאורי' ואם כוונתו ע"ד הגי' דס"פ דמקנין דרבנן נעשה ד"ת היינו דנעשה כהפקר עכ"פ דיוצא מרשותו ע"י דרבנן ונסמוך ע"ד תשו' עה"ג דהפקר פטור מ'בכורה וכמו שרצה ר"מ לסמוך אח"כ בהיתר שכתב כיון דעכ"פ הוא מכר לו מייאש נפשי מיני' אך ג"ו אינו דאף להסוברים דהפקר פטור מ'בכורה היינו בהפקר ממש לעניים ולעשירים אבל בניד' דהוי הפקר רק לגבי הקונה ולא לעלמא אין לו דין הפקר דהוי כמו דאמרינן בבב"ק דאדעתא דארי אפקרי' אדעתא דכ"ע לא אפקרי' וכן כתבתי בתשובתי' לו מכבר דאין שייכות בזה דין הפקר לפטורה מ'בכורה לכך נראה דיש לולד זה דין בכור ולא חזינן בזה צד קולא כנ"ל דינא :

ס"י רפ"ה. במ"ש בס"י ש"ג סעיף ה' דבר תורה זכי אבל חכמים אסרוהו וזכר כתבתי בחבורי להל' ירט רא"י דדוקא בידים אסרוהו חז"ל אבל ע"י גרמא נהי דגם זה אסור מהית מ"מ כיון דכבר הוי בו מום עובר ומותר להטיל בו מום מהית אפי' בידים רק שחז"ל אסרוהו בזה לא אסרו רק בידים ולא ע"י גרמא ובפרט בזה"ו דכצוה להשתתף עם הנכרי גם בזה לא אסרוהו עיי"ש בעזה"ו ובחבורי בסוגיא דבכור שנפל לבור בהשטמות משנת תרי"א :

ס"י רפ"ט. שא' באחד שמכר פרה המבכרת לעכ"פ שהוא משרת שלו ונתן לו העכ"פ אדרויף רק שלא עשה העכ"פ משיכה מחצרו לסימטא כי לא ידע הבעה"ב שצריך משיכה ואח"כ ילדה הפרה זכר ואמר לו אחד שצריך שא"ה ע"ו ושאל להמורה והורה לו באם ראה פ"א שהעכ"פ המשרת משך הפרה לסימטא ל"מים או לצורך ד"א אז קנה העכ"פ הפרה והפקיע

קדושת בכור ור"מ לא ניחא ל"י כן. הנה ודאי הדין כר"מ והמריץ שלא כדון הורה כיון דקיי"ל דבמשיכה בעינן שיאמר לו לך משוך וקני רק אם הוי בפני המוכר א"צ לומר לו כן וכבר ביאר בסמ"פ ס"י קצ"ב סק"ב הטעם כיון דלא מיחה בו גלי דעתו דניחא ל"י עיי"ש איכ זה דוקא אם העכ"פ מושכו לטובת עצמו וגם אינו משרת שם לכך הוי' למחות ומל"א מיחה בו מוכח דניחא ל"י אבל אם הנכרי מושכו לטובת הפרה להשקותה וכדומה ובפרט אם הוי משרת שם דהחויב עליו לעשות צרכי פרה ולמה לו למחות לכך אין מזה רא"י דלא מיחה ולכך אין זה משיכה ומה גם בשלמא אם הנכרי מושכו לצורך עצמו הוי אומדנא דמוכח דכיון בתורת קני' אבל אם משכו לצורך הפרה אין זה רא"י כלל דכוון בזה לקנותו לכך לא הוי' דין משיכה ובודאי הוי ספק בכור. ומה גם דהמכירה הוי למשרת שלו הן אמת דהאחרונים בה"פ ס"י תמ"ח כתבו שם דמ"ש בש"ע בחיץ לבית היינו דהחמץ יהי' חוץ לבית אבל בנכרי אין קפידא אבל בחבורי הבאתי רא"י מהש"ס דבעינן שהנכרי יהי' חוץ לבית שלא יהי' ניכר הערמה כ"כ עיי"ש איכ ה"ג בבכור אם מכרו לנכרי דהוי כסוף תח"י ניכר יותר הערמה בזה י"ל דלא מהני המכירה כלל הן אמת דהמוכר יכול לומר שאינו חושש על דברנו מיהו עכ"פ ספק בכור ודאי הוי :

ס"י ר"צ. שא' שעבר בכפר עם בהמות ומכר בהכפר עגל וקיבל דמי מכירתו ונסע משם ובבואו לכפר השני צוה להודיע להקינה שהעגל הוא ספק בכור כי קנה אצל נכרי ואינו יודע אם ביכרה או לא : תשובה. לכאורה לפי מושכל ראשון הי' ג"ל כדבריו דאין ע"א נאמן באיסורין וגם מע"ר אם מכר ספק בכור והטעה את הקונה. הנה מ"ש מדין אין ע"א נאמן באיסורין לכאורה יש סתירה מהש"ך יריד ס"י קכ"ז דזה הוי בעיא דלא אפשרא בש"ס וקיי"ל לחומרא וכאן הנה העגל חזקת היתר ובודאי הוי חוברא מיהו כ"ן י"ל דהוי ס"ס שמא הוא משקר ואת"ל אמת שמא בלא"ה אינו בכור אך מצד דאין אדם מע"ר הוי ראוי שלא להאמינו אך י"ל בזה כיון דלפי הודאתו הוי מקח טעות ומחויב להחזיר דמי המקח איכ יתכן לומר דבא לעשות תשובה ואינו רוצה להכשילו בדבר איסור וכמ"ש התוס' גבי מזו דיכול לומר מויד הייתי ומה שקשה עליהם מדין אנוסים היינו

כבר ישבנו בזה בחי'. ואין לדמות זה למ"ש בניטין
 גיה גבי ס"ת גיילין שבה לא עבדתו לשמן דמתוך
 שנאמן להפסיד שכרו וכי' דהתם שאני דהוי היוק
 ממש שהט"ח הרבה ולא יקבל שכר טרחתו אבל
 בזה אף שיחזור המעות אינו מפסיד כלוט רק
 שיחזור לקונה את שלו אך י"ל כיון דלפי הודאתו
 הוי מקח טעות וא"כ עדיין העגל של המוכר א"כ
 נאמן מכח מגו דאי בעי קלי' דאפי' נכרי נאמן
 כמ"ש ביו"ד ס"ו ט"ז ולהטיל מום בו בספק בכור
 אין נראה לי כמ"ש בתשובה ולכן נראה הדין כך
 שחלילה לשחטו רק הקונה יתבע את המוכר אם
 יחזור לו הדמים ודאי העגל אסור לשחטו אבל אם
 לא ירצה לציית דין להחזיר לו הממון לא שייך
 הני טעמא ומותר העגל ואם לא יוכל למצוא
 אסור העגל כדין ספק בכור כנלפענ"ד נכון לדינא:
י"טו' רצ"א. כתב המחבר בס' של"א סעיף
 מ"ח ה"ז נשאל להכס
 וכי' המחבר לא העתיק דבבא ל"ד כהן לא
 מהני שאלה ונראה דנמשך לשיטת הרמב"ם
 שלא העתיקו ועיין בכ"מ פ"ד מתרומות שהעיר בזה
 ונראה דס"ל דאף בבא ל"ד כהן מהני שאלה:
י"טו' רצ"ב. שאלתיו אם מותר להרכיב עצי
 תפוחים טובים בעצי
 היער שמגדלים תפוחים גרועים שנספר לבושי
 שרד אוסר אך ראיותיו אינן ראיות כלל ד"ל
 התם הכונה באילן טרק ממש באילן תפוח אבל
 גם האילן היער עושה פירות י"ל דהוי מינו ממש
 והיטב אשר דיבר וזכרני כי הגאון מריה א"ז
 מרגילות ז"ל בתשובותיו חולק על הלב"ש ומתיר
 לכך יוכל ר"מ לסמוך ע"ז להיתר:
ס"ו רצ"ג. נשאלתי בלקחו קצת בצק מחתיכה
 הנשאר בערבה שלא
 נלקח עליו חלה ושמו בקראהו להיות מחמיץ מה
 דינו: תשובה. גוף הדבר מבואר בלב"ש ה"ל
 חלה ואני בחי' חלקתי עליו והתרתו ליקח חלה
 כעיסה אחרת על זה וכן פסק בסידור דרך חיים
 כן מטעם אחר עי"ש. וכאן אני מוסיף עוד
 היתר אחר להפריש מעט מן הקראט עצמו בתורת
 חלה ויהי' פוסר הכל כי הן אמת שמדברי הפמ"ג
 ס"י צ"ב זביאו הל"ש שם מוכח דלא מהני הפרשה
 מן הרוטב על הרוטב אך באמת ק"ל למה לא
 יועיל הפרשה מן הרוטב דמ"מ אם אין הטעם
 נחשב טעם מותר בלי הפרשה ואם נחשב טעם

לחומרא אבל להיפוך לענין אנינות ודאי דאלינין ב"ר דרוב ולדות ולד מעליא הם והי' מותר לכהן לטמאות לו ושייך בי' אנינות דהוי דאורייתא כן הי' נראה לולי שהמנהג אינו בע"כ כמ"ש בספרי ועיין מפורש כעין זה בש"ס וטוש"ע אה"ע סי' ג' הוא אונן עליהם והם עליו הוא אינו מטמא להם מבואר שם דהיכא דהוי מכה ספק יש אנינות אף שאין הכהן מטמא מכה דהכא והכא לחומרא וקשה מ"ש מנפל וצ"ע :

סי' רצ"ז. שא' בא' שמת לו בנו ומפני גודל צער רוצה לעשות לו

איזה ציון למזכרת בשינוי ממה דהוי על כל הקברים וגם בטענה שהבה"ח אינו מוקף בגדר כלל ובני עירו מוחין בידו מאחר שאין לרבנים הקבורים שם כן יהי' להם בזיון. הנה באמת הדין עם האב לא מבעיא בעשיית ארון בלבד דאין בידם למחות כיון דהוא רק שמירה ואין בזה ריבוי כבוד רק דרך שמירה ואפשר אדרבא הוי להם יותר כבוד בזה כי הם נראה דאין צריכין שמירה כי הם בעצמן נשמרים וגם אף אם יעשה איהו ענין לכבוד לבנו המת נמי אין בידם למחות כמ"ש בתשובה (בטוטי"ד מה"ג ח"ב) שאין זה העדר כבוד להראשונים ומוכר שם סברת ר"מ ג"כ ד"ל דהוי להם כבוד להיפוך עיי"ש :

סי' רצ"ח. שא' אם יש להתאבל על ידיעת הטעלעגראף כיון דמפורש

בש"ע ובאחרונים דאין להתאבל עד שיהי' ידיעה שמתרת להנשא. הנה ודאי מחויב להתאבל כי גם אשה מותרת להנשא ע"פ טע"ג כי חנה מפורש באה"ע"ז סי' י"ז דאם ידוע דהוי כתב ישראל מותרת והנה הטע"ג אם חתום שם ישראל הנה קיי"ל דערכאות לא מרעי נפשיהו ולכך לא יתנו לכרי לחתום בשם ישראל ובודאי ישראל ציוה לכתוב ועי' טע"ג הוי כמקיים ומותרת להנשא בזה וממילא מחויב להתאבל ומה שחשש ר"מ דאיהו שונא כתבו הנה חזינן דבש"ע מפורש דאם מצאו כתוב שמת פלוני מותרת עכ"פ אם ידוע שהוא כתב ישראל א"כ מוכח דלא חיישינן שעשה כן איזה שונא וכעת נ"ל דעיי' טעלעגראף ודאי אין לחוש לשונא דאף שאין רא"י לדבר זכר הוי דקיי"ל אחריות ס"ס מכה דלא שדי אינש חזוי בכדי ולא חלק בין אם הי' השדה ובורו שות

הרבה

מעשר מבואר שם כן שפסק כן להפריש מיני' ובי' כמ"ש ות"ל כוונתי לדבריו עיי"ש :

סי' רצ"ד. שא' בנדון השאפ"ע לענין חלה. הנה כבר מבואר הוא במק"ח הי"פ דלא נחשב מוקף בזה. ומ"ש בענין החלה להבשיל אין אומר ואין דברים ובפרט מ"ש בשם אחד להתיר ע"י טעימת כהן כל השומע יצחק לומר דבוה"ז בקיאי בטעימה כמובן ועוד דהוי ס"ס שמא אינו בקי ואת"ל דהוא בקי דלמא יש בו טעם והרי הוי כהן טמא ואסור בחלה :

סי' רצ"ה. במ"ש המחבר בס"י של"ד סעיף א' והמותרם לא

שונה ולא שונין לו וכו' עיין בנדרים דף ז' ע"ב גבי מר זוטרא חסידא במה דקאמר כד הוי עייל לביתא משרי לנפשי' והדר שרי ל"י ובר"ן שם מוכח דהמותרם א"י להתיר נדרו ולא חרם דבעינן שיבא זכאי ויכפר על החייב. מיהו יש להסתפק אם הכונה התם במותרם ממש דלא שונה ולא שונין לו אז גם התרתו לא מהני אך במנודה דשונה ושונין לו מותר א"י להתיר נדוי וחרם או דלמא אף במנודה נהי דלשנות נדוי לאחיים מ"מ להתיר א"י בפרט להתיר נדוי או חרם דבוה בעינן שיבא זכאי ויכפר על החייב. גם יש להסתפק אם הך קפידא שיבא זכאי ויכפר על החייב הוי אף בדיעבד אם היתר לא מהני או הוי רק קפידא לכחלה אבל בדיעבד אם הותר כך מותר וצ"ע דינא וכעת לא מצאתי גלוי לדין זה :

סי' רצ"ז. לך' טרנסאל. הנה ע"ד אנינות על פחות מבן למ"ד עיין

בחבורי טוטי"ד שהארכתי בזה והנה ר"מ הביא לי ספר תשובה מאהבה ספר זה לא ראיתיו ומ"ש ר"מ בשמו שציוה לעיין בב"ח עיינתי בב"ח בכל המקומות השייכין לזה ואין בו רמז רמיזה והנה בני החריף אמר לי שראיות ספר הנ"ל הוא מדברי התוס' שכתבו היכא דאין הכהן מטמא לו אין נוהג אנינות ולדעתי אין מזה רא"י דהתוס' מייירי היכא דמדינא אין מטמא לו כגון בידוע שהוא נפל ובן ח' אז בזה אין אנינות ג"כ אבל באם אין ידוע שכלו לו חדשו הנה רוב ולדות הם בני קיימא ומדינא הוי מותר לכהן לטמאות לו רק דלחומרא חיישינן למיעוטא שמא הוי נפל א"כ תינה

בהגהת סמ"ק דאזתן קדושים ששחטו עצמן שלא סמכו דעתם לעמוד בניסיון קדושים גמורים הם וראי' משאלו ומביאו ב"ח מיהו כתב הא"ח שם שיש חולקין שאינו יכול להרוג עצמו וכר' הרי דדייק בלשונו שנתיראו שאין יכולין לעמוד בניסיון והיינו שיכופו אותם להשמד ח"ו בזה הם קדושים ואף בזה יש חולקין אבל היכא דלא הוי חשש כפי' לעבור על ד"ת ודאי הוי מאבד עצמו לדעת ואין שום ראי' להיתר בזה. ומה ששאל אם לקיבורו בין שאר מתים הנה זה דין הש"ס ומפורש בש"ע דאין קיבורים רשע אצל צדיק וכיון דהוא איבד עצמו לדעת א"כ כל המתים צדיקים נגדו ודאי ראוי לקבורו בס"ע לא בין שאר המתים: וּבְנִידוּן הַקְדִּישִׁים ודאי כיון דמפורש בש"ע דאין קורעין עליו וכר' אין לו דין ז' ולמד' לענין קדיש וכן כל אבלים קודמין לזרעו בענין הקדישים. ובהיותי בזה תמה אני על הש"ך בס"י שמה"ס סק"ו שכתב בשאל' המלך שהרג א"ע שנתיראו שהפולשתים יעשו בו כרצונם ויהרגוהו דמשמע מכת פחד הריגה הרג א"ע וסותר דברי עצמו שבס"י קנ"ו הג"ל בשם הגהת הסמ"ק משמע שפחדו הי' פן יכופו אותו להמיר ולא יוכל לעמוד בניסיון לכך הרג עצמו ולא בשביל חשש שיהרגוהו והעיקר כמשמעות דברי הפוסקים בס"י קנ"ו:

ס"י ש"א. מ"ה ששאל באחד שהי' עליו חיובת הרבה ונטל סכין וחתך בצוארו ותיכף בא בנו וחתף הסכין מידו והרופא אמר שממכה זו גרפא חרף אחר יר"ד ימים פגע בו המלאך בגופו ומת וגם בשעת מעשה אמר שרוצה לקבל תשובה והתודה אם נקרא מאבד עצמו לדעת: **הש"ב.ה.** לא זכר ר"מ אם אמר שיעשה כן תחלה דאם לא אמר תחלה פשיטא דאין לו דין מאבד עצמו לדעת כמבואר ואף דאח"כ הודה אאמע"ר אך דין זה ברור דאינו בכלל מאבד עצמו לדעת מתרי טעמי חז"ל כיון שהי' עליו בע"ח ואח"כ כל מי שיש עליו נזשים נחשב כנידון בשני דינים שנאמר הרכבת אנוש לראשו. באנו באש ובמים וא"כ זה גרע ממתה ונחשב כב' מיתות גם בופן הזה מי שאין לו לשלם מושיבין אותו במאסר וכבר אח"כ דשבי קשה מכולם ולמדו מקרא וא"כ זה אינו מאבד עצמו לדעת וכמ"ש בס"י שמה"ס סק"ו דמי שהוא אנוש כשאלו

הרבה או רק זח אחד בכל ענין אחריות ט"ס ומכנה דאף בזה אחד או פחות נמי לא שרי אינש וזוי בכדי וא"כ הי' כיון דהסיג אינו עושה בחנם רק עבור שכר א"כ לא שרי אינש וזוי בכדי עבור שנאה ובודאי האמת כן לכך ודאי מחויב להתאבל ע"י כך:

ס"י רצ"ט. ע"ד שאלתם במת אחד דלאחר ה' שבועות נמצא קברו פתוח ולא הי' בו שום גוף רק הרגלים וחזרו וסתמו אותו והיות כי חושדים דהנכרים עשו זאת לסגולה ורצונם לקבול עליהם אצל ערכאות אבל הערכאות אין מאמינים מעשה זו עד שיפתחו הקבר לראות האמת אם מותר לפתוח קברו. לדינא ודאי דמותר לפתחו מתרי טעמי אחד דהטעם דלא לנוול לא שייך רק אם רוב גופו ופרצוף פניו קיימין אבל אם אין גופו ופרצוף פניו קיימין לא שייך חשש דלא לנוול וגם חרדת הדין לא שייך אף דהרגלים יש כיון דרוב הגוף אינו שם ועוד דמה דאסור לפתוח הקבר היינו רק בשביל אחרים כדי לבדקן וכדומה אבל במה דהוי לכבוד המת עצמו מותר וכמ"ש הטור ביר"ד ס"י שס"ג עיי"ש ולכן הנה לנקום נקמתו עדיף ממכבודו וכמשאח"כ גדולה נקמה שנתנה בין ב' שמות אל נקמות הי' לכך עדיף ממכבודו ומותר לפתוח ודרך הערה נ"ל עוד לומר דמה דאסור לפתוח הקבר מכת אימת הדין היינו רק לפתוח פעם ראשון אבל אם כבר נפתח ס"א א"כ כבר הרגיש המת שאינו מכת חרדת הדין מותר לפתחו פעם ב' ואין בו חשש חרדת הדין רק טעם דלא לנוול' ובודאי כשאין גופו קיים לא שייך ניוול לכך נראה דמותר לפתחו:

ס"י ש"ו. מ"ה ששאל ע"ד האישי שביקשו להושיב אותו במאסר והלך בלילה ותלה א"ע אם לדונו כמאבד עצמו לדעת או לא. חמה אני איך נעלם ממנו דבר חשוב במקומו דמאבד עצמו לדעת אינו רק בשמנו ממנו תחלה שיעשה כן וכאן לא שמעו נמנו תחלה שיאבד עצמו מיהו שבתי וראיתי בש"ע וי"ל דכוונת ר"מ כיון שראוהו דואג תחלה הוי כמ"ש בש"ע שראוהו מיצר עצמו ונפל ומת הוי נמי כמאבד עצמו לדעת ויפה כוון ר"מ בזה. והנה לדעתי ודאי הוי כמאבד עצמו לדעת וראי' מדברי הש"ך יר"ד ס"י קנ"ז ס"ק א' ח"ל וכתב

במסל"ת הן אמת שמ"ש ר"מ דפינו המתהווי רק
 דרבנן אין זה ברור לנו ולפענ"ד הוא איסור תור'
 אך מ"מ עיין בטרו"ז יו"ד סי' צ"ח מבואר במה דלא
 בעינן עדות גמורה מהני מסל"ת אפי' באיסור
 תורה גם להתב"ש שהביא הש"ך שם מוכח אף
 בשל תורה היכא דלא אחזיק איסורא מהני מסלפ"ת
 ודברי הש"ך שם אין נראין כלל לומר דהריב"ש
 הוי אחרון יסבור כשיטת רש"י ולא כרוב הראשונים
 וכהלכה דהוי טעם כעיקר דאורייתא גם עכ"ס
 הו"ל להריב"ש להזכיר ולומר דהוא ס"ל כרש"י ולא
 כר"ת ומדלא זכר כלל מוכח דס"ל דאף אם טע"כ
 הוי כן וגם מה דמצאו קבר אחד עם נסרים מוכח
 דהוא נכרי ואם אחז נכרי מיעיד על הנ"ל דאין
 דרך להיות נקבר נכרי עם ישראל ביחד ודומה
 לזה מ"ש בס' פ"ג באם נמצא כלכית אחת בו
 ולדעת קצת פוסקים שם הוי הטעם דאין דרך
 להיות מולחין טמאים עם טהורים ומוכח דאם זה
 טהור הוא כולם טהורים כן ה"נ בזה יגיד עליו
 רעו וגם מה דלפי"ד הוי שם רוב נכרים ובפרט
 בהתחלת העיר ודאי ה"י שם תחלה כפר וה"י בו
 רוב עכרים וראוי ליתך בחר רובא דשל עכרים
 הוא ולכן מותר לפנותו, ומה שחשש דאולי הוי
 זה בזיון לישראל להיות נקבר שם. הנה מה
 שדימהו ר"מ לדין המבואר בס"י שס"ד דקבר
 ישראל שפינהו לא יעשה ממנו בית העצים ז"א ראי'
 דמה דהוי תחלה קבר ישראל שפיר הוי בזיון אם
 יעשו בו אח"כ תשמיש בזיון אבל להיפוך מה שה"י
 בו תחלה דבר אחר אין זה בזיון מה שיה"י נקבר
 בו אח"כ ורא"י מדין בהכ"נ שמה שה"י תחלה
 בהכ"נ אסור להשתמש בו בדרי גנאי ולהיפוך לא
 מצינו איסור שלא לעשות בה"כ במקום שה"י בו
 ורעים תחלה וכן ביו"ד שס"ז סעיף ו' החוצב קבר
 לאביו וקברו במק"א לא יקבר בו הוא עולמית
 ולא מצינו להיפוך דהחוצב קבר לבנו לא יקבר בו
 אח"כ אביו מיהו זה יש לדחות דיי"ל התם הבן
 חייב בכבוד אביו אבל אין האב חייב בכבוד בנו
 אבל ראי' ראשונה מבכ"נ הוי ראי' שפיר ועוד
 יש ראיות לזה אלא שקצתי מיהו היותר טוב
 שיחרישו המקום הזה וגם ישליכו עליו עפר הרבה
 למעלה ואז יהי כפנים חדשות בא לכאן ולא יהי'
 נראה שה"י בו קברי עכרים תחלה גם לא יהי'
 נרדע אם ח"ו יקרה שם מת לא יהי' ניכר אם
 נקבר במקום זה שה"י בו קבר תחלה או הוא
 במקום

בשאל המלך אינו מאבד עצמו לדעת ועוד
 שנית כיון דרק חשב לעשות ולא עשה בזה אין
 החשבה כמעשה וכמאחז"ל בש"ס בכמה דוכתא
 ביקש לעשות ולא עשה ומה גם דאח"כ נחחרט
 התודה וראי אין לו דין מאבד עצמו לדעת ותדע
 מדלא קמ"ל בש"ס ופוסקים דאפי' אם אמר אעלה
 לגג ואפ"ל זכר ואח"כ אירע שנהרג בע"א נמי
 יש לו דין מאבד עצמו לדעת בע"כ מוכח דבכה"ג
 אין לו דין מע"ל ומכ"ש כשאח"כ נחחרט והתודה:
 ומה שהביא ר"מ פלוגת הרמב"ם והרמב"ן
 בדין מאבד עצמו לדעת אם מתאבלין
 עליו. הנה לדינא הוי זה למותר כי אין לנו אלא
 דברי הש"ע בס"י שמ"ה שסתם לדעת הרמב"ם
 דאין מתאבלין על המאבד עצמו לדעת ולא הביאו
 ר"מ רק לפלפולא ומה שהקשה על הרמב"ן דס"ל
 דמתאבלין עליו הרי כיון דהוי האבל יקרא דשכבי
 הוי ראוי שלא להתאבל כדי שיהי' לו כפרה כמו
 בהרוג מלכות (עיי' לח"מ ס"א מאבל שהרגיש
 בזה) ולדעתי לק"מ ע"פ המורגל בפי העולם
 דהמאבד עצמו לדעת אין לו חלק לעוה"ב ומקור
 לזה עיין בחבורי עבודת עבודה וטוטו"ד מה"ג ח"ב
 לקמן סי' תקפ"ז עיי"ש ולכן הנה הרוגי ב"ד נהי'
 דעבר על מיתת ב"ד מ"מ יש לו חלק לעוה"ב ולכן
 ראוי שיהי' לו כפרה ולכן אין מתאבלין עליו כדי
 שהבזיון יהי' לו לכפרה אבל המאבד ע"ל אין לו
 כפרה ולכן אף שיהי' לו בזיון לא יהי' לו כפרה
 ולכן מה בצע אם יהי' לו בזיון נמי לא יהי' לו
 כפרה ולכן שוב מתאבלין עליו והוי חומרו קולו
 כן נראה נכון דעת הרמב"ן לדינא אין לנו
 אלא דברי הרמב"ם וש"ע:

סי' ש"ב. שא' מק' סווינסק וז"ל פה בעירנו
 חפרו החבוה"ק סמוך לבה"ק
 הישינה לקדש אותה לבה"ק וחפרו סביב בעומק
 לערך ב' אמות שלא יוכלו הבהמות לילך לאותו
 מקום ובשעת החפירה מצאו בעומק עצמות
 גופים שלמים סביב לאותו מקום רחוקים זה
 מזה לערך ב' ולערך ג' אמות ויותר ובקבר
 אחד מצאו מארון אחד נסרים עם מסמרים ובעת
 אשר חפרו אמר להם ער' זקן אחד דבודאי ימצאו
 שם גופין שבערך ס' שנה לאשר עמדו שם מולין
 שקורין האבאז באותו מקום וה"י בהם תלואים
 ונקברו באותו מקום סמוך לבה"ק: תשובה. היטב
 דיבר דמותר לפנותם מטעם הגדת הנכרי הוקן

הפסקים סתרי אהדי ולדינא נראה דטוב יותר להיות השומע ישמע ויחדל:

סי' ש"ה. שאריתו בנדון טהרת המת ב"מ שנהגו פ"ק שלוקחים

השמשים אותו מן הארץ ונותנים אותו על דף הטהרה ומקנחו אותו יפה בסדין שלא יהי עליו שום לכלוך וטינוף ואח"כ יתחילו לרחצו במים חמין מראשו ועד רגליו ואומרים הפסוקים המבוארים בספר מעבר יבוקה רוחצים כל האברים ואומרים הפסוקים הנאמרים בספר הנ"ל ואח"כ יהפכו אותו לנקות הצואה שבתוכו ובשעת הנקי' לא יאמרו שום דבר ואחר הנקי' שופכים המים לחץ ואח"כ רוחצים אותו כדת ושופכים עליו ט' קבין או ילבושו אותו הבגדים כן מנהגם. יפה עושים והמערער ע"ז לא דק כיון דהמת נקי בחוץ מותר לומר הפסוקים והרי קיי"ל אפי' צואה בעשית שנראה מתוכו מותר לקרות ק"ש דבצואה בכיסי תליא מלתא ומכ"ש באין נראה הצואה בתוכו בפנים והרי האדם תמיד ע"פ רוב צואה בתוכו וקורא ק"ש ומתפלל לכך בודאי כהוגן עשו וא"ל ישנו כי כל המשנה מן הנהגת המת אפי' כל שהוא הוי בסכנה ועלינו יערה רוח הבורא ויבולע המות לנצח ונראה בבנות העיר על תלה:

סי' ש"ו. מה שנסתפק בדין הבא ממקום קרוב ומצא גדול הבית שהדין שמונה עמיהם מה הוי הדין בהנחת תפילין ביום ההוא אם דינו כשמיעה קרובה או לא: תשובה. בסוף ספרי אבל יחיד פלפליתי שם והעילתי שלא יניח תפילין והנה כן נ"ל גם עתה ויש טעם בדבר דבשלמא לענין ז' ימי אבלות דהוי תקנתא דרבנן ואסמכתוהו אקרא דיועש לאביו אבל שבעת ימים בזה הם אמרו והם אמרו דאם הוי במקום קרוב נגדר אתר גדול הבית והואיל והי' יכול לבוא שמה מונה עמהם אבל איסור תפילין ביום א' או ביום שמיעה הוא מכה דאחריתה כיום מר ועיקר מריותא חד יומא בזה בלב האדם תליא מלתא וכיון דלא נודע לו עתה הוי עתה לו יום מר ואין לו להניח תפילין:

סי' ש"ז. הנה ממדרש פ' ויקרא פ"ה יש ללמוד דבר חידוש דמי שמאכיל לישראל נבלות וטרפות נמי אין מחוייבין להתעסק עמו בכל דבר ומותר להניחו שיאכלוהו כלבים

במקום שהי' פנוי תחלה ובוה ודאי ליכא בזיון ומגהם שהוא יהי' מחובר לבהיק הישן אין זה בזיון כלל והשיתית יתן שיבולע המות לנצח ומחה ה' דמעה מעל כל פנים:

סי' ש"ח. שאריתו בנדון הבה"ח שרוצים לחדש. הנה כן מקובל

אני מפי זקנים מגידי אמת שהוי סכנה בדבר לחדש שום דבר בעניני המתים וגם עיני ראו פעם כן לכן יד כבודו אל תהי בו בהתחדשות זה ואם יחדשוהו שלא ברצונו יסע משם לאיזה עיר אחרת וישב שם והי' יתן שיבולע המות לנצח ואם לא ח"ו אז אחר שיהי' נקברים גם ג' מתים בהחדש ויתחזק לבה"ח או ישוב למקומו לשלום כן אני נותן לו עצה היעוצה כאשר עם לבבי:

סי' ד"ש. הנה המחבר כתב בסי' שד"מ סעיף ב' כשם שמספידין על

האנשים כך מספידין על הנשים הנה דין זה אף שהוא מן הפוסקים הראשונים צ"ע דהמעין בב"י סי' זה יראה שהרמב"ן הביא רא"י מזה מפרסם דספדי' לכלתי ומר"ט שהספידו לאמו של בן לו והנה בש"ס מר"ק דף כ"ז איתא שם דאין מעמידין מטה של אשה ברחובה של עיר מפני הכבוד וקאמר של בש"ס דנהרדעי אמרי דוקא של חיות אבל של שאר נשים מעמידין ור"א אומר אף של שאר נשים אין מעמידין דכתב ותמת שם מרים ותקבר שם סמוך למיתה קבורה ואנן קיי"ל כר"א שם והכי פסקו הכל בסי' שניה וא"כ מוכח דאין מעמידין שום מטה של אשה ברחוב ואף דבזה הוי אפשר לרחוק וליישב דיי"ל דוקא ברחוב אין מעמידין אבל באיזה מקום אחר מספידין מ"מ הרי עיקר הלימוד של ר"א הוי מקרא דותמת שם מרים ותקבר שם דסמוך למיתה קבורה והיינו שלא הספידו אותה א"כ מוכח שלא הספידו אותה כלל ומוכח דאין מעמידין על שום אשה וא"כ אין רא"י מפרסם ור"ט דיי"ל דהם ס"ל כנהרדעי דהרי גם הם ס"ל דמספידין על הנשים וי"ל דרפרס ור"ט ס"ל כנהרדעי ולא דרשי לקרא דותמת שם מרים ותקבר שם לכך ספדוהו אבל אנן דקיי"ל כר"א ור"א יליף לה מקרא דמרים וא"כ משמע דלא ספדוהו כלל ומוכח דאין מספידין שום אשה ולכן הפוסקים שפסקו לתרווייהו צ"ע טובא

בסוסים נחשב רחוקה ואסור דמכאן סמכו חז"י תקנתם דהנה שם אמרינן יכול ה"י לפנים מן המודיעים ואינו יכול לבוא מפני קרינות ת"ל ובדרך לא ה"י הרי לא ה"י בדרך עיי"ש אי"כ מוכח דעד עשרה פרסאות ברגליו לא נחשב בדרך אבל יותר מזה נחשב בדרך ולכן ע"ז סמכו לחלק בזה וז"ב ונכון :

ס' ש"ה. אשור שאל במי שמת לו מת ברגל אם מותר לו לישב

בחנות בחול המועד. הנה לא ידעתי מה זו שאלה הרי לישב בחוה"מ בחנות אינו מותר רק בדבר האבד ובדבר האבד גם מצד אבלות מותר ובדבר שאינו אבד גם מצד יו"ט אסור בחוה"מ ואף העולם אין עושין כן שרי להו מרי' ולא מדינא לכך מ"ש שהוא אבל ג"כ שאינו מותר לישב בחנות רק בדבר האבד ולא יותר :

ס' ש"א. נידון שאלתו בסופר שהוא אבל ר"ל אם מותר ל"ך לכתוב

גט לאחד שיש חשש שאח"כ יחזור בו הבעל והוי מקום עיגון. יפה התיר ואין צריך שאלה דלא גרע מדבר האבד ובפרט במקום עיגון וגם הוי כרבים צריכין לו דהרי מותר למלמד ללמוד עם תנוקת ולא חלקו אם התלמידים רבים או אחד וב' ומוכח דהל"ל הוי בכלל רבים צריכין לו וא"כ היה בזה וז"ב ונכון :

ס' ש"ב. מך ששאל אם מותר לכתוב ח"ת בימי אבלו. ודאי דאסור

ואינו דומה לחוה"מ דשם תלוי רק בדבר האבד ולכן מותר בחידושי אבל בימי אבלו דאסור כל דבר שמחה ודאי אסור גם לכתוב חידושי דהוי דבר שמחה ומ"ש ר"מ ראי' להיתר מ"ש הרמ"א בס"י ש"פ אינו ראי' דהרי לכתוב ח"ת שמותר בחוה"מ אינו מביאר ברמ"א לכך כתב הרמ"א שמותר כמו בחש"מ אבל זה כתב רק הב"ח ולדידן ודאי יש חילוק בין ח"ת לאבלות ולכן בימי אבלו אסור לכתוב חידושי :

ס' ש"ג. נדון המעשה דק' מאניסטרישן באחד שנודע לו קודם חתונתו שמת

בנו וישב עליו שבעה וכדי שלא תתקלקל הסעודה הותר אחד לומר להאב ששקר הגידו לו כדי שיעשה הנשואין. הנה הוראה כזו לא ראיתי כהנה לרוע וחס לעשות כן והמורה כן עתיד ליתן את הדין :

כלבים עיי"ש. גם יש ללמוד משם ב"ח באם אדם רוצה להיות נקבר באיזה מקום יתקע איזה יתד או ברזל בבית הקברות יהי' זוכה להיות נקבר שם וז"ל אפי' איזה סממך קבעת כאן מכאן אר"א צריך אדם שיהי' לו סממך או יתד קבוע בבה"ק כדי שיזכה ויקבר באותו מקום עיי"ש :

ס' ש"ה. מה שרצה לומר באם הוי הקבורה ביו"ט ב' דלא ה"י

יכול לבוא מכה תחומין אף במקום קרוב מונה לעצמו. הנה לדידי אין נראה כן דנ"ל דדוקא אם הדרך רחוק דמפאת עצמו לא ה"י יכול לבוא אז נדון בפ"ע אבל כשהדרך קרוב וה"י בידו לבוא רק מכה אסור אין יכול לבוא בזה כיון דהוי בידו לבוא אם לא ה"י חושש לאיסור רק דהמניעה מצד דבר אחר מבחוץ נגזר אחריהם כיון דע"כ ה"י בידו לבוא וכעין זה כתבו התוס' בפ"ג דסוכה גבי אין ממעטין ביו"ט דאף דרך אסור נחשב בידו ולא הוי דחוי עיי"ש כן ה"נ י"ל בזה הוא"ל ובידו לבוא נדון עמהם. ומ"ש ר"מ ראי' מפסחים צ"ג אין ראי' דשם לענין חיוב לעשות הפסח דהתורה חייבתו בפסח ואמרה בדרך רחוקה פטור לכך בזה לענין חיוב שחייבתו התורה אזלינן בתר דעת תורה ומן התורה אין יכול לבוא והוי דרך רחוקה אבל באבלות ח"ו דזה בהזדמנות תליא מלתא ובדעת האדם אם לבו דוח עליו בזה שפיר י"ל דבזה דבידו תליא מלתא וכיון דבידו ה"י לבוא נחשב קרובה ותדע דהרי בלולב דהוי חיוב מן התורה ונחשב בידו אף דרך אסור ובע"כ אינו דומה לפסח דבפסח דהוי ספק אם חייב כלל בפסח או לא בזה אזלינן בתר דעת תורה אבל בלולב אין הספק על גוף החיוב רק אם יכול לצאת בלולב זה לענין הכשר הלולב נחשב בידו כן ה"נ גבי אבלות כיון דע"כ ה"י בידו לבוא מונה עמהם כנלפע"ד :

ס' ש"ט. ע"ך שאלתו אשיבה בקצרה. הנה זה ודאי דקרובה ורחוקה

הנאמר באבלות ר"ל תלוי רק ביכול ל"ך ברגליו לא בסוסים ופרדים וש"ס מפורש הוא בפסחים דף צ"ד ת"ר הרי שה"י חוץ למודיעים וה"י יכול לבוא בסוסים ופרדים יכול יהא חייב ת"ל ובדרך לא ה"י והרי ה"י בדרך ופרש"י דחזק למודיעים דרך רחוקה הוא הרי מפורש אף דיכול לבוא

בבתים הסמוכין אינו רק טומאה דרבנן ומותר להלביש עצמו תחלה וכן א"צ להקיצו וכו' ועיין במג"א סי' שייא וש"מ"ג שחולק עליו דהוי דאורייתא ועיין בס"י בחידושו לסוכה דף כ"א שהוכיח כדעת הש"ך ואם כי לדינא אין בידו להכריע והוי ספק תורה מ"מ גראה דאם ה"י הכהן הזה קרוב להמת מא"ו המתים שהכהן מטמא להם בזה א"צ להקיצו ואם הקיצוהו מותר להלביש א"ע אם הוא בבתים הסמוכים והוא כיון דלכמה פוסקים מותר הכהן לטמאות לקרוביו אף שלא לצורך ונהי דאנן קיי"ל דאינו מטמא רק לצורך מ"ט הוי ס"ס שם כהפוסקים דכהן מותר לטמאות אף שלא לצורך ואת"ל כאינן פוסקים דלמא הלכה כהש"ך וס"י דהוי רק דרבנן ובדרבנן מותר להלביש א"ע או שלא להקיצו ועדיף מזה דאם הוי דרבנן שוב יש לסמוך להני דס"י דכהן מותר לטמאות אף שלא לצורך וכהן ס"ס כתבו גבי דם דגים וביצים עיי"ש ה"ה בזה ח"ב ונכון:

וּנְרָאָה דדין בית הסמוך לא הוי דוקא בית סמוך משם רק אף אם הוי שני חדרים תחת גג אחד נמי דינו כבית הסמוך לדעת הש"ך וסיעתו והוי רק דרבנן חיל בתר טעמא וכן מורה ראיות הש"ך מקבר שיש לו פותח טפח שטהור מה"ת אי"כ כל שאינו באותו חדר ממש שהמת בו תחת אהל אחד רק שיש להמת אהל בפ"ע דינו כדין בית הסמוך ועיין כיוצא בזה במג"א אריח סי' תל"ח שבת פירושו חדר והיה נמי בזה וכל זה ברור ועיי"ש באריח סי' קכ"ח כיוצא בדין הנ"ל. ומ"ש לעיל דהוי ס"ס י"ל דהוי ס"ס ביש לו מתירין כיון דהמתיר בודאי יבא דודאי יפנו המת דקיי"ל דגם בזה י"א דמהני ס"ס בדשיל"מ גם י"ל דיש חילוק בין זה לדשיל"מ ודוק:

סי' שצ"ח. מה ששאל בנדון אבלות שלו מאימתי נחשב סתימת הגולל אם בנשרים או מעט עפר או בהשלת כל העפר על הקבר הגה זה ודאי כל דנטתם הגולל עם מעט עפר בענין דלא הוי פתוח כלל זה הסתימה ואין לסתום הדבר בהשלת עפר על כל הקבר דאי"כ נתת דבריך לשיעורין כמה עפר יהי על הקבר רק הדבר תלוי אם נסתם הגולל לגמרי וליכא חור פתוח זה סתימת הגולל ואז מתחיל האבלות

סי' שי"ד. ע"ד שאלתו. גראה הדין עמו דודאי יש לו דין מאבד ע"ל דבהוכחה תליא מלתא כל שממעשיו ניכר שעשה כן מדעת וכיון שאמר תחלה שיעשה כן גם בירך את בניו תחלה ודאי הוי לדעת ממש ויש לו דין מאבד עצמו לדעת גם בנדון הסתרה יפה ססק ר"מ:

סי' שצ"ו. ברבר שאלתו בענין שינוי המקום באבל אם משנה מקומו מספסל אמצעי לכותל מורה אם הוי שינוי. זה אינו נחשב שינוי דשינוי לשבח לא הוי כה"ג שינוי והכלל כך הוא דכל מה דאין דרך לעשות כן בלתי אבלות אינו עושה כן רק מכת אבלות זה נחשב שינוי אבל מה דדרך לעשות כן בלתי אבלות אין זה שינוי ושינוי למעליותא יוכל לעשות כן בלתי אבל אין זה שינוי גם בשבת אין זה אבלות בפרהסיא דהכלל דאבלות בפרהסיא הוי רק מה דנוהג רק בשבעה ר"ל זה אסור בשבת בפרהסיא אבל מה דנוהג כל למ"ד אינו נחשב אבלות בפרהסיא ותדע דהרי מדין הש"ע ומנהג ישאל כל למ"ד לובשין בשבת כגדי חול ועל אביו ואמו כל השנה ואין זה אבלות בפרהסיא כיון דהוי כל למ"ד או כל השנה כן הוי נמי בשינוי מקומו אין זה אבלות בפרהסיא וז"ב ובחנם כתב הש"ך בשם הלבוש טעם אחר למה דלא הוי אבלות בפרהסיא וז"ב ושוב עיינתי בש"ך עצמו שם כתב כן על העט"ז וזה אמת גמור:

סי' שצ"ז. שא' נדון שפיכת המים בפני המת אין לשפוך רק המים הפשוטים שמבשלים ושותים בהם אבל לא שאר וואסטרין דהוי רק לרפואה ולא מבעיא לעסם פרוסום דהוי רק במים פשוטים רק גם לעסם שמה"מ רוחץ בהם סכין הוי רק במים פשוטין הנעשין לרחיצת הידים וכדומה לא במים שאין עומדין לכך ולמה נחמיר בזה בפרט לפי טעם זה הוי די בחד מים ולמה לשפוך כמכה כלים דדי לו ברחיצת כלי אחת רק מכה לא פלוג או מאן מפסיס באיזה כלי הרחיץ סכיניו לכך די לשפוך מים העומדין לרחיצה ולא מים בכלי שאין עומדין לרחיצה וז"פ:

סי' שצ"ח. כתב הרמ"א בס"י שע"ב סעיף א' כהן ששוכב ערום וכו' עיין כש"ך מ"ש דדוקא באוהל המת ממש אבל

האבלות אך כיון דלא נהגו כלל אבלות אינו מתחיל עד הלילה דאף בדאמצע אבלות ח"ו אינו מוצק אם מבטל כל דהו אם בתחלה אם לא התחיל כלל אינו מתחיל עד הלילה. (ב) לענין תפילין ביום כ' אין להניח עד הגן החמה ואו יניח בברכה ואם הוא יום קבורה אף שאינו יום המיתה לא ינחור כל היום תפילין דלא כמהריט"ץ וכן מבואר בישוע"ק. (ג) לענין לאכול בויתון ודאי לכתחלה אין לאכול ג' ביחד שיתחייבו בויתון אך אם כבר אכלו ביחד אין לבטל זימון מכה חשש אבלות הג"ל. (ד) בנדון הנהגת אבלות בעש"ק העולם טועין ומביין האבלות אחר חצות בעש"ק אבל באמת כל דיני האבלות יחף וישיבה עג"ק הכל נוהג עד הדלקת הנרות השי"ת ינחם אותו ויוכה לראות בנחמות ציון ירושלים:

סי' שצ"מ. מ"ה ששאל מ"ש ביו"ד סי' שפ"ט שכתב הרמ"א דנהגו איסור ללבוש בגד שבת כל יב"ח וע"ז שאל דהוי אבלות בפרהסיא. הנה זה תכתיב זה כמה שנים דאיסור האבלות בפרהסיא לא נאסר רק מה דהוי בדין שבעה אבל מה דהוי נוהג בדין ל' אבלות כזה לא נאסר בשבת ושבת שקודם ט"ב ויכתיב דלא נאסר בו לומר דהוי אבלות בפרהסיא מכת דמה שנוהג כל למ"ד לא נאסר בשבת וז"מ וברור: **אפי' ש"ב.** עיין בס"י שפ"א סי"א בהגיה אלא שנהגו האידנא לאסור

כל רחיצה וכו' עיין בש"ך שכתב שצ"ל רחיצה כל למ"ד אבל רחיצה בצונן ליכא איסורא עי"ש ובמחכת"ה נעלם ממנו הרמ"א בארו"ח סי' תר"ו בהגיה שכתב אע"פ שנהגו שלא לרחוץ כל שלשים טבילת מצוה מותר אי"כ מוכח שלולי טבילת מצוה אסור אף רחיצה בצונן וכדעת הלבוש ולא כהש"ך ואחר כמה ימים מצאתי בדגול מרבבה שהרגיש בזה ומשמע שרוצה לפרש כוונת הש"ך על פניו ידיו ורגליו וכו' אבל לא נוהג כן דאי"כ לא הוי צריך הש"ך להג"י רק לפרש דמ"ש כל רחיצה היינו אפי' בצונן והבן:

סי' שכ"א. מ"ה ששאל אותי לומר לו המקום מה שהעולם אומרים דהמאבד עצמו לדעת אין לו חלק לעוה"ב אי' מקומו. זה שאלת הראשונים ואני בחבורי על מס' ע"ז כתבנו שיי' דבמה דשאל ר"ח בן תרדיון מה אני

לעוה"ב מוכח כן דהיינו שכוונתו הי' כיון דר' יוסי תמה עליו שמלכות זה מן השמים המליכותו למה עשה להיפוך אי"כ הי"ש דהוי כמאבד ע"ל לכך שאל מה הוא לעולם הבא ומה שהשיב לו כלום מעשה בא לידך בארתי בעוה"י ביאור נכון עיין בטוטר"ק (הגרפס מחדש ש' תרס"ג) תשובה רפ"ב מהש"ס סנהדרין גבי ג' מלכים וד' הדיוטות עי"ש וכעת נראה עוד ממשאחז"ל דההולך אחורי אשה בנהר אין לו חלק לעוה"ב ולכאורה הוא תמוה למה יהי חמור מן העושה מעשה שדוד המע"ה אמר דוד שכל על א"א מיתתו בחנק ויש לו חלק לעוה"ב ולמה אחורי אשה בנהר אין לו חלק לעוה"ב אך הכונה כיון דהולך בנהר הוא הולך במקום סכנה רק שבטוח בו ית' שיעשה לו נס ויצילנו אך אם הולך אחר אשה בנהר והוא מהרהר בעברה לא יעשה לו הקב"ה נס וכיון דהולך במקום סכנה ואינו שומר עצמו הוי כמאבד ע"ל ואין לו חלק לעוה"ב. ועי"ל ממשאחז"ל גבי תמר שנוה לו לאדם להפיל עצמו לכ"ה ולא ילביץ פני חברו ומה קמ"ל בזה פשיטא דהנפיל לכ"ה אינו רק איבוד הגוף והמלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעוה"ב אי"כ פשיטא דחייב לעשות כן אלא ודאי דמאבד ע"ל אל"ח לעוה"ב ואי"כ כיון דבידו להציל עצמו ואינו עושה והוי מאבד עצמו לדעת ונמי אין לו חלק לעוה"ב לכך קמ"ל דמ"מ טוב לעשות כן כיון דאינו מאבד ע"ל רק כדי שלא ילביץ פני חברו אין זה מאבד ע"ל ומוכח מזה הא מאבד עצמו בלי טעם זה אל"ח לעוה"ב. שנית להג"ל מה שרצה לדחות ממ"ש דוד שבא על א"א מיתתו בחנק דהול"ל בקיצור דוד שבא על א"א יש לו חלק לעוה"ב ומהו רוצה להוכיח דדוקא אם הומת בחנק או יל"ח לעוה"ב ודוד בצטרע ונחשב כמת זה לק"מ דהרי הם שאלו לו דוד שבא על א"א מיתתו במה וכיון דהם שאלו לו מיתתו במה הוכרח להשיב להם על שאלתם שמתתו בחנק ועוד אם כדבריו למה אמר להם ואתם מלביין פ"ח ברבים וכל המלביין פ"ח ברבים אל"ח לעוה"ב למ"ל כל זה הול"ל בקיצור דאתם אין מיתתכם בחנק ואל"ח לעוה"ב מוכח הא לא הוי מלביין פ"ח אף דאין מיתתם למטה נמי יש להם חלק לעוה"ב. גם מה שדימה ר"מ מצורע לנרון בחנק ז"א דנהי דהוי מצורע כמת הי"ט רק כמת על מפתו אבל לא כנדון בב"ד ורא"י

טמה דקיי"ל בהלכות אבלות בני מומרים בן הנהרג דוחה לבן המת מוכח דבן המת אין לאביו כפרה כיון שמת על מטתו כן ה"ג הוי מצורע כמת על מטתו אבל לא לחשב כנהרג בב"ד. וגם מה שרצה ולכך הנהיג אחריו אשה בנהר אליה לעוה"ב מכה משאחז"ל דטוב מראה עינים באשה מגופה של מעשה. וז"א חדא דח"ו לומר דעונש הרואה יהי עונשו חמור מבא על א"א דמשכחת לה בבא על א"א ראי' ג"כ במונה ביום ובדוד ה' ראי' כמ"ש דראה אשה רוחת וחו"ל לא כוונו רק להזהיר אדם מן הראי' והיינו שלא יאמר הראי' אין בה איסור לזה אמרו דודאי הבא על א"א אפי' בלילה דליכא ראי' נמי חייב מיתה לכך ידע האדם דטוב מראה עינים באשה יותר מגופה של מעשה בלילה לכך ודאי הראי' אסורה פיהו לעונש אין מזהירין מה"ד אבל לומר דהרואה עונשו חמור מן העושה ז"א נראה כלל ועוד אם כשי דעת ר"מ למת אחז"ל הנהיג אחריו אשה בנהר הול"ל כל הצופה בנשים או המסתכל בנשים אליה לעוה"ב ולמה אמרו דוקא הנהיג אחריו אשה בנהר מוכח כמ"ש ובמקום שאחז"ל כל המסתכל בנשים לא זכרו כלל שאל"ל לעוה"ב לכן נראה ברור כמ"ש ויא"ל ועלינו יערה רוח הבורא וישים חלקנו באלו שיש להם חלק לעוה"ב :

***סי' שכ"ג.** נסתפקתי בוא דכ' המחבר בס"ד סעיף כ"א טבח שדרכו לנקר בשר ונמצא אחריו חוט או קרום מלמדין אותו וכו' ואם נמצא אחריו כזית אפי' בהרבה מקומות מעבירין אותו ומכין אותו מכות מרדות אך מדברי הרשב"א בחי' משמע דס"ל דמר וטרא פליג על ר' יוחנן וקיי"ל כר"י דכזית במקום אחד בעינן ועל זה נסתפקתי אם מעבירין אותו בשנים וגי' מקומות או דוקא למלקות בעינן כזית במקום אחד או אף שאין מעבירין אותו דוקא בכשעורה במקום אחד ונ"ל ראי' דאי נימא דמודה הרשב"א דמעבירין אותו בב' וגי' מקומות א"כ מה טעמא הקשה על הרי"ף דהביא דברי מר זוטרא וכו' ונראה דהרי"ף מפרש דברי מר זוטרא להעבירו וע"כ דס"ל דהרשב"א דאף דאין מעבירין אותו בפחות מכשעורה במקום אחד דלשון כשעורה שנקט ר' יוחנן משמע דוקא במקום אחד אבל בב' וגי' מקומות אין מעבירין אותו כלל וכו' :

***סי' שכ"ב.** הנה בספר ראש יוסף על חולין נסתפק אם מצווה

ב"נח על בשר מן החי כיון דגלמד מן ובשר בשדה טרפה וזה לא נאמר לב"ג וכו' ולדעתו יש להביא ראי' ממס' בכורות דף ר' דרנצה להביא ראי' מה"ת דחלב מותר אף דבא מכה אמ"ה וכו' ודחוק שם להביא ראי' ולכאורה תמי' לי טובא מ"ט לא יליף בש"ס הרי ב"ג נצטוו על אמ"ה כישראל והאיך נאמר בפ' יורא גבי אברהם ויחך חמאה וחלב וישם לפניהם וכו' הלא אסור הוא משום אמ"ה והוא הוי סבור שהם בני אדם וזה ודאי דאין לומר שאברהם ידע שהם עובדים על איסור אמ"ה ואוכלים דאכתי הרי אברהם קיים כה"ת כולה עד שלא נתנה כדיליף במס' קדושין ואיך עבר הוא אלאו דלפ"ע וגם בלא לאו דלפ"ע מניין ידע אברהם זה שהם אינם נוהרים באיסור חלב וגם לפ"ע לאברהם להביאם לידי מכשול והוי סגי ל"י בלא"ה ולאסורה היא תמי' גדולה ושוב ראיתי

***סי' שכ"ג.** נסתפקתי בוא דכ' המחבר בס"ד סעיף

כ"א טבח שדרכו לנקר בשר ונמצא אחריו חוט או קרום מלמדין אותו וכו' ואם נמצא אחריו כזית אפי' בהרבה מקומות מעבירין אותו ומכין אותו מכות מרדות אך מדברי הרשב"א בחי' משמע דס"ל דמר וטרא פליג על ר' יוחנן וקיי"ל כר"י דכזית במקום אחד בעינן ועל זה נסתפקתי אם מעבירין אותו בשנים וגי' מקומות או דוקא למלקות בעינן כזית במקום אחד או אף שאין מעבירין אותו דוקא בכשעורה במקום אחד ונ"ל ראי' דאי נימא דמודה הרשב"א דמעבירין אותו בב' וגי' מקומות א"כ מה טעמא הקשה על הרי"ף דהביא דברי מר זוטרא וכו' ונראה דהרי"ף מפרש דברי מר זוטרא להעבירו וע"כ דס"ל דהרשב"א דאף דאין מעבירין אותו בפחות מכשעורה במקום אחד דלשון כשעורה שנקט ר' יוחנן משמע דוקא במקום אחד אבל בב' וגי' מקומות אין מעבירין אותו כלל וכו' :

***סי' שכ"ד.** כתב המ"א בס"ד סעיף כ"א בהגה"ה ומנהג כשר הוא שהטבח המוכר בשר ינקרנו קודם שמוכרו שלא יכשלו בו הקונים תמי' ל"י טובא על הרב שתלה זה במנהג כשר וכן על מקור דין זה בתשובת מהרי"ק שלא הביאו בזה משנה שלימה בפ"ג דמאי מ"ג כל דבר שאין אדם רשאי למכרו דמאי לא ישלח לחברו דמאי ר' יוסי

מלמטה למעלה אינו חוזר והלך כיון ששם ספק כח המלח אינו חוזר לבלבל טעם החתיכה ונשאר למטה ודינו רק כבלע דם של אחר מדם פליטה ואמרינן איידי דנפלוט דם ידידי יפלוט גם מה שבלע ממק"א. ועוד כיון דהמחבר פוסק בסי' ק"ה דבמליחה נמי אמרינן תתאה גבר ואי"כ לשיטתו ודאי כיון שהי' מים למטה נתקרה המליחה לגמרי והי' כאלו הוי כולו במים ונהי' דהרמ"א פסק להיפוך מ"מ שוב הוי כאן ס"ט דלמא כדעת דס"ל דמה שחוף לציר מותר בכשא"מ ואת"ל דאסור דלמא הלכה כסוברים דגם במליחה הוי תתאה גבר והוי נתקרה ממש ומותר ממ"מ ואי"ש וז"ב לדינא :

***סי' שצ"ו. כתב הרמ"א בסי' ס"ט סעיף ד'** בהג"ה ואם הוא אחר י"ב שעות יצלונו דנורא מישב שייב וכו' הנה אם הודח דאו נסתמין נקבי הפליטה אם מהני בזה צ"ל לא נתבאר זה באחרונים וזלתי בדברי הב"ח והפמ"ג מבואר דגם בזה מהני צ"ל אך לדעתי אין זה מוסכם דוה יהי' תלוי בטעם היתר הצ"ל בלי מליחה דהסוברים דנורא מישב שייב ואין הצד השני בולע כלל בזה מה בכך דכשהודח נסתמין נקבי הפליטה סוף סוף נורא מישב שייב אבל להסוברים דלא סמכינן ע"ז לבד רק בצירוף הטעם דכבלעו כך פלטו ולכך תינה אם הוא אחר י"ב שעות דאו עדיין לא נסתמו נקבי הפליטה לכך מותר בצ"ל דכבלעו כך פלטו אבל בהודח דנסתמו נקבי הפליטה ולא שייך בזה כבלעו כך פלטו לכך אסור אף לצ"ל ולכך הרב לשיטתו דס"ל לקמן סי' ע"ז עיקר הטעם דנורא מישב שייב ל"י לבד ומתיר בנמלח הפנימי ולא החיצון ולכך גם כאן נקט עיקר טעם זה וכן יהי' שיטת הב"ח כדעה זו ולכך מתיר אף בהודח לצ"ל אבל הש"ך לשיטתו דס"ל לקמן סי' ע"ז דלא סמכינן על נורא מישב שייב רק בצירוף כבלעו כך פלטו ואוסר בנמלח הפנימי ולא החיצון לכך גם כאן העתיק הטעם דכבכ"פ וממילא לפ"ז בהודח דנסתמין נקבי הפליטה לא מהני גם צ"ל בזה דאין לעשות מזה ס"ס אולי בהודח לא נסתמו נקבי הפליטה ואולי כדעת הסוברים דנורא כיישב שייב ל"י חדא דדעת הסוברים דלא נסתמו נקבי הפליטה דעת יחיד הוא רק הט"ז לבדו וכל

יוסי מתיר בודאי ובלבד שיודיעו ופי' שם הרמב"ם הובא בתויר"ט ר"ל כי הוא מותר לו לשלוח לו טבל ולהודיע למי שישלחנו שהוא טבל האינו חושש ר' יוסי שמא אם נתיר לו זה ישלח ולא יודיעו עכ"ל וא"כ מוכח דהת"ק אוסר אף ככה"ג וכן כתב שם הרע"ב דאין הלכה כר' יוסי ובע"כ הטעם דת"ק חייש שמא ישכח ולא יודיענו דבלא"ה אין טעם לאסור כיון שמודיעו בפירוש בע"כ הטעם שחושש שישכח ולא יודיענו א"כ ה"נ במוכר בשר שאינו מנוקף למה לא נחוש שמא ישכח להודיעו שאינו מנוקף וכן הוא עוד במשנה פ"ה דדמאי מ"ח אעפ"י שאמרו דאין אדם רשאי למכור דמאי אלא לצורך עיי"ש בתויר"ט הטעם שמא ישכח מלהודיעו וה"נ ממש דכוותי' ולכך ודאי מדינא אסור ולא ממנהגא וז"ב :

***סי' שצ"ד. הנהגה** אם נפל בשר תוך שיצור מליחה למי הש"י הראשונה שמעורב בו דם והי' מקצת החתיכה תוך מי הש"י ומקצתו למעלה מן המים נראה דהבשר מותר לא מבעיא אם נשרה כולו במים דמותר דכבר הוחלש כח המליחה במים וכמ"ש וזנוב"ת בתשובה עיי"ש אף גם אם הוי בולט מקצתו למעלה מן המים אין זה בכלל כשא"מ דלא מבעיא להסוברים כאן דאף בכשא"מ ממש אינו אסור רק מה שבתוך הציר אבל מה שלמעלה מן הציר מותר פשיטא דאין בזה בית מיוחד בנדון דידן אף גם להסוברים ברמ"א סי' ס"ט דאף מה שחוף לציר אסור הרי הוי עיקר טעמם מכח דהמלח מבלבל טעם החתיכה אי"כ תינה אם כח המלח שולט בכל מקום אז המלח מבלבל טעם החתיכה מראשו לסופו ומסופו לראשו לכך גרע מאם נבלע בו דם ממק"א דאמרינן איידי דפלוט וכו' אבל בזה דלמטה נתקרה הבשר ופסק כח המלח אי"כ הוי רק דינו כאלו הי' כאן שני חתיכות מונחין זו העליונה נמלחה ולא התחתונה דהעליונה ודאי מותרת ואין בה חשש כשא"מ כידוע והתחתונה אם לא נכבשה לכה בציר מותרת נמי כמשמעות דעת הט"ז בסי' ע' עיי"ש כמעשה שלו ואין בו רק חשש שבלע דם של הראשונה ואמרינן איידי דפליט כן ה"נ בזה אמרינן דם החלק העליון נפלט למטה ולהיפוך

אחוקה דמעיקרא כמו שה"י בתחלה הדם בו נ
 גם עתה ולא יצא ולא נשתנה וזה הוי כס
 חזקת הגוף ואם כי אינו דומה ממש כל עשו
 להשתנות עכ"פ חזקה הוי וכו' חזקות א
 בדרבנן לחומרא כמ"ש ברובין דף ל"ו שו
 וגם בזה י"ל אף דנעשה מעשה המכשיר ה
 מהני רק לסלק חד חזקה חזקת איסור ולא ב
 חזקות ובפרט דחזקה דגופא לאוקמא הדו
 בחזקתו בזה לא מהני להיות איתרע מכת דהתחי
 מעשה המכשיר לכך העיקר כדעת האוסרין
 והנה שא"לני אחד דהרי בשר חי מותר לאכל
 וליכא חזקת איסור אך זה טעות דהרי אנ
 מיירי לבשלו ולבשלו יש לו חזקת איסור דאסח
 לבשלו בדמו ושפיר הוי ב' חזקות לאיסח
 וד"פ. גם שא"לני הרבני מ"ה ואב וויינגארטע
 ועיקר בנינו מכת דברי הט"ז בסי' ט"ט דספ
 דרבנן להקל ואף דהנקי"כ חולק ירד לח"י
 בין גזון המעשה של הט"ז ובין זה. הנה לו
 ידעתי הרי הנקי"כ כתב עוד טעמים דמצו
 אחר בא לו שהוא דרבנן גם כתב דהוי ספקו
 דרבנן להחמיר גם הרי כתבתי דחזק חזקו
 איסור ראו לאוקמא הכא אחזקתו דמעיקרו
 שלא יצא לחזק והוי ב' חזקות וכעת אני מוסיף
 עוד לומר דבנדון כזה גרע מנדון הט"ז עפ"י
 דברי רבינו יונה בפ"ב דברכות ד"ה באמצע
 תזור לראש הפרק שכתב אף דספק קרא ק"י
 הוי דרבנן אם התחיל צריך לגמור עיי"ש כ
 ה"נ במעשה דט"ז הוי ספק אם התחיל כלי
 במליחה או לא לזה כתב דהוי ספק דרבנן אבי
 בזה אם כבר התחיל למלוח בזה צריך לדעו
 אם גמר ושהה שיעור מליחה ואם ספק אם גמו
 הוי לחומרא אף דהוי דרבנן גם הרי יש לצרן
 בזה דהרי הוי כמה דעות דדם שמלחו הוי
 מה"ת לכך מכל הלין טעמי ומכת הטעם שכתבנו
 לעיל ודאי הוי טרפה וכ"ז פשוט אבי :

פ"ד ש"כ"ח. הנהה בדין הקיבה אם הוא
 בכלל בני מעיים

הסוברים דכ"ס ובה"כ אינו בכלל בני מעיים
 כבר הארכתי בזה דדין כ"ס ובה"כ יש לו
 (עיי' בהגהות חכמת שלמה סי' ע"ה). והנה
 כעת הראני חכם אחד ביש"ש פכ"ה שכתב שב
 דקיבה אין מחזיקין בו דם אף דהוא סי"ל נמי
 כדעת הסוברים דכ"ס מחזיקין בו דם והשבת

דהנה

וכל שאר הפוסקים סי"ל להיפוך ואין זה סי"ס
 וכיצא בזה כתב הפמ"ג לקמן סי' ע"ה גבי
 קורקבן עיי"ש ועוד דלא נודעו יחד דספק
 זה אם כשהודח נסתמו נקבי הפליטה נולד מיד
 לאחר החדה נפסק לחומרא דלא מהני ל"י
 מליחה אח"כ וכיון שהחזקנו אותו לחומרא שוב
 אף כשצולחו ונולד עוד ספק אם נורא מישב
 שייב ל"י או לא לא מהני כיון דלא נודעו יחד
 לכך נראה לדדידן בהודח אף לצ"ל לא מהני
 בזה כן נ"ל נכון לדינא שוב ראיתי בכה"ג
 בשם דמ"ש שכתב נמי דלצ"ל אין חילוק בין
 הודחה או לא ונראה נמי דאזיל בשיטת הסוברים
 דנורא מישב שייב אבל לדין לא קיי"ל כן :
 פ"ד ש"כ"ו. ע"ד שאלתו באשה אתת שמלחה
 בשר והלכה לשוק ואח"כ

באה אשה אחרת והדיחה תיכף הבשר ונתנה
 לקדרה לבשל כי סברה דכבר נשתהה הבשר
 כשיעור מליחה ואח"כ באתה הראשונה וראתה
 שכבר הבשר אצל האש ונתבשל וספק אם הוא
 כשיעור מליחה דהיינו אפי' אם נשתהה שיעור
 מיל וכתב ר"מ דיש מתיירין ויש אוסרין. הנה
 לדעת העיקר כדעת האוסרין דמה שמדמה לה
 מעלתו לדין עירובין דספק אם מבעור יום
 נתגלגל אם משחשכה נתגלגל דכשר הנה לא
 דמי כעוכלא לדנא חדא דלא עיין ר"מ שם
 בעירובין ל"ו דמחלק שם בין יש לו עיקר
 מה"ת לאין לו עיקר מן התורה עיי"ש א"כ
 מליחה יש לו עיקר מה"ת דעיקר דם הוי
 דאורייתא גם התם בנתגלגל יש לו חזקה
 דמעיקרא להיפוך דכאן ה' החלה ומוקמינן
 אחזקתו דה"י מונח במקומו ולא נשתנה ועתה
 הוא שנתגלגל וא"כ נגד חזקת איסור יש חזקה
 להיפוך וסלק חזקה נגד חזקה והוי ספק דרבנן
 משא"כ כאן הוי חזקת איסור. ומ"ש ר"מ כיון
 דנעשה מעשה המכשיר לא הוי חזקה ז"א חדא
 דגוף דבר זה אינו מוססם ומוכח בכמה דוכתא
 להיפוך ואף אם נאמר כן היינו דבדר דהמעשה
 ראוי להיות נגמר מיד ובירו לעשותו מיד או
 בזה איתרע החזקה אבל במליחה אין המכשיר
 נעשה רק לאחר שיעור מיל והוא תלוי בזמן
 וכל זמן דלא נשלם הזמן לאו כלום הוא בזה
 לא איתרע החזקה דחזקת איסור. גם כאן יש
 ב' חזקות חזקת איסור וחזקת הדם לאוקמא

דהנה טעמי ברור כיון שכתבו הראשונים דבני מעיים הם הדקין החושים ודאי אין הקיבה בכלל ולכן נראה דיש ט"ס ביש"ש כיון דבגוף דבריו שם לא זכר מזה דבר רק בטימני הדינין שציינו מינה שם קיבה ולכן נראה שיש ט"ס שם ותיבת וקיבה צ"ל אח"כ גבי כרס ובה"כ שמתזקין בו דם וטעה המדפיס וכתבו תחלה גבי אלו שאין מחזיקין בו דם ותדע דהרי הרש"ל הסכים להסבורים דכרס אינו בכלל בני מעיים מראיות המרדכי דהש"ס מפרש תרנמא אכרשחא ומעי והדרא דכנתא משמע דוקא הני עיי"ש אי"כ גם קיבה אפשר להוכיח מזה דאינו בכלל בני מעיים לענין זה ואין לומר דקיבה היא בכלל מעי"א שזכר דבע"כ מעי"א הוא ענין אחר דהרי הרש"ל בצינו וזכר קיבה וזכר אח"כ מעי"א וכן בלשון סה"ת שהביא שם המהרש"ל זכר קיבה וזכר מעי"א ובע"כ מעי"א הוא ע"א וא"כ מדלא מנה קיבה התנא מוכח דקיבה אינו בכלל זה ואף דבלשון סה"ת שהביא הרש"ל זכר נמי קיבה דאין מחזיקין בו דם נראה דסה"ת סובר כהסבורים דאף בכרס אין מחזיקין בו דם ולא הביאו הרש"ל רק ללמד ממנו דין מ"ש בדין אם נמלחו בכלי ונ"מ לענין שאר בני מעיים ואף אם לא יסבור הפ"ת כן מ"מ דינא לפי משמעות רוב הפוסקים הוא כמ"ש וכן מוכח מדברי הה"מ בס"ז מהמ"א שכתב דמלשון הרמב"ם שכתב דבני מעיים שהמאכל טובב בחללו אין מחזיקין בהם דם מזה מוכח דס"ל כהפוסקים דבכרס ובה"כ מחזיקין בהם דם ובע"כ כוונתו דמלשון זה שהמאכל טובב בחללו בע"כ הכונה שאין מונחין במקום אחד רק טובב הולך אבל כרס ובה"כ תמאכל מונח בתוכו ואינו טובב אילך ואילך וא"כ מה"ט גם קיבה מתמעט מזה דגם בקיבה אינו טובב בחללו ומה לי כרס ובה"כ ומה לי קיבה לכך לדעת הרב בגיני לדעת הרמב"ם ודאי גם קיבה אינו בכלל בני מעיים (ועיין בכה"ג בשם הרדב"ו שכתב דעת הרמב"ם להיפוך עיי"ש) מיהו עכ"פ בקיבה לדין נראה דאינו בכלל בני מעיים ומחזיקין בו דם כן ג"ל נכון וברור. אך אח"כ הגיע לידי ספר התרומה וראיתי בו שגם הוא אוסר בכרס ואעפ"כ מחיר בקיבה לכן בטלה דעתי נגד דעתו הרמה ומותרת הקיבה:

י"ס' שכי"מ. כתב בהג"ה סי' ע"ו סעיף ב' ו"א דצ"ל בעי קצת מליחה תחלה והעתיק כן בשם רש"י הנה לא נתבאר שיעור מליחה קצת אבל בהה"ד פ' גה"ג הביא כן גם בשם הראב"ד שגרס ביש"ם וכן נמי לצ"ל וכו' מבאר שם שצריך מליחה מכל הצדדים רק ששהי' א"צ כמו לקדרה עיי"ש : **י"ס' ש"ל.** כתב הרמ"א בס"י פ"ז סעיף ה"א ו"א בהג"ה אבל אם ה"י שם ג"כ מעמיד היתר הוא זה וזה גורם עיין בס"ז וש"ך מה שתמחו מן התוס' ע"ז דף ס"ח ע"ב ובספרי ע"ע ל"ף זה כתבתי לדחות דעת הרב מן המרדכי וחלקתי בין בב"י דמחני ביטול בטמ"ך או מותר בזו"ג אף דיש בכ"א כדי להחמין אבל בשאר איסורין דאינו בטל אפי' באלף או הדין כהט"ו והש"ך דאם יש בכ"א כדי להחמין אסור עיי"ש בטעמו כי טוב הוא בעז"ה גם ביאור לשון המרדכי שתמה הט"ו גם התוס' בפסחים שהביא הכרע יבואר שם :

י"ס' של"א. הנה דעת ר"ת וסיעתו דבמקום ד"א לקלף מותר ועיין ברמ"א סי' צ"א וק"ל ממשנה מפורשת בפ"ג דשבת מוליאור הגרוף שותין ממנו בשבת ואנטוכי אעפ"י שגרופה אין שותין ממנו בשבת ועיין שם הטעם מכה דאנטוכי הוא למטה עיי"ש ולכאורה קשה ל"מ"ד עלאה גבר מ"ש אנטוכי ממוליאור הלא כיון דנותן המים צוננין למעלה אי"כ הם גוברין ומצננין את השוליים ולמה יאסור וא"ל כיון דעכ"פ ארמיקר ל"י מתבשל כ"ך וגאסר אי"כ הרי ר"ת ס"ל דבמקום ד"א לקלף מותר בלי קליפה וא"כ למה לא יהי מותרין הכא המים לגמרי כיון דעלאה גבר ומה בכך שהתחתון חם ובפרט כיון דהוא גרוף ואין בו אש אלא ודאי מוכח מזה דבמקום ד"א לקלף צריך ס' נגד הקליפה ואם לאו הכל אסור ולכן לא קשה מהאכ ל"מ"ד עלאה גבר ממשנה זו די"ל דמייירי דאין ס' נגד הקליפה ולדעת ר"ת צ"ע כעת :

י"ס' של"ב. הנה הט"ו בס"י אי"ב ס"ך כ"ז כתב וז"ל ולענין תמוה דכל שנוגע בקדרה וכו' ולדעתי נראה כדעת הש"ך בס"ך ל"ו שכתב כיון דהקדרה עומד במקומו

משהו אבל במליחה וכח"ג שאף איסור משהו אין יוצא כלל רק היתר בודאי לא אמרינן חנינ' וכי נמצא שדברי מהרא"י הן הגה דברי התוס' לדעתו וז"ל:

ס"י של"ה. הנה עיני ברדיני ס"ס דין כ' וכל זה ספק דרבנן שאין לו חוקת איסור הנה בחי' לא"ח ס"י תקס"ב הוכחתי מן השי"ס פ"ד דפסחים דאף אם ספק דרבנן באתחוק איסורא גמי לקולא בשני חוקות ודאי הוי לתומרא לכ"ע וליכא פלוגתא בדבר דנגד שני חוקות ודאי הוי לתומרא עיי"ש שהוא הוכחה ברורה :

ס"י של"ו. הנה הט"ו בסי' ק"ז סק"א העלה בדבר המפורש להיתר בתורה לא מצוי חז"ל לאוסרו ודברנו הרבה מזה (עיני טוט"ד מהד"ק ה"ל שחיטה) ונראה ראי' לדבריו מדברי התוס' יבמות כ' ע"ב ד"ה כל הנשים לא יתייבמו שכתבו כל הגי' פרכי לא פריך שיעקרו חכמים מצות יבום לגמרי וכי' והנה לכאורה אינו מובן מה ה"י קשה להם ומה הדבר חסר אם קו' השי"ס שיחבטל מצות יבום לגמרי אך נראה שהתוס' ס"ל כדעת הט"ו הנ"ל ולכך לא מצוי השי"ס להקשות דלכ"ל מצות יבום לגמרי כיון דמפורש בתורה אין כח ביד חז"ל לאסרו לכך פרשו דעיקר הקושיא מדבר שאינו מפורש כגון מיבום אה שאינו מאם ג"כ דזה אינו מפורש דאפשר לפרש הקרא באה מאב ואם וכדומה שאר הקושיות וראי' ברורה מדבריהם להט"ו וד"ק היטב :

ס"י של"ז. ראיתי בב"י ס' קכ"ז שהביא בשם הרא"ש פ' אלו מגלחין וז"ל הא דע"א נאמן באיסורין היינו דוקא להתיר דלמוד מוספיה לה אבל לאיסור אינו נאמן והעתיק המחבר שם בסעיף ג' והוא לכאורה מתוסר הבנה ועיני בש"ך שם מה שפ"י כוונת המחבר אבל בהרא"ש פ' אלו מגלחין להמעין בדבריו אי' להעמיס זה בלשונו רק כוונתו כפשוטו של איסור אינו נאמן ולהתיר נאמן והוא צ"ע גם סותרין דברי הרא"ש זאי' שבפ' הגוזקין כתב בדין ע"א נאמן באיסורין שאם נאמן להתיר ומכ"ש שנאמן לאיסור והעתיקו הש"ך בס"ק ט"ו. הן אמת שלמפ"ש המ"י

במקומו חשוב תתאה וכן מוכח להדיא בתוס' פ' כיצד צולין דף ע"ז ד"ה תנן שאין להם דין נוגעין זה בזה כדעת הט"ו וכן שלא כדעת הש"ך דמה שבמקומו חשוב חמיד תתאה שהרי כתבו שם דנקט סתם נגד ולא פירש אם נגד למעלה או למטה אף שהתנור עומד במקומו אין לו דין תתאה חמיד רק לפי מה שה"י הנטילה וכן משמע כסוף לשונם שכתבו דמכאן פריך ספיר דמדנקט נטף מרוטבו על החרס משמע למעלה משמע דלולי לשון זה אף בנטף משכחת לה שיהי' הרוטב תתאה וחרסו של תנור עלאה אף דהוי במקומו לכך נראה להלכה לדעת זו ודוק :

ס"י של"ח. בסי' ק"ג סעיף ב' במד"א שפוגם מתחלתו ועד

סופו אבל אם השביח ולבסוף פוגם וכי עיין מזה בתוס' ע"ז דף ס"ו ע"א ובספרי ע"ע ח"ש בדף הזה הכרעתי שם לדינא כדעת הש"ך ולא כדעת המרי"ח גם לא כדעת הכרעם גם בארתי שם מקור דין זה של הרב"ם והפוסקים בדין פוגם ובסוף השביח עיי"ש כי נכון הוא בעוה"י :

ס"י של"ט. עיין תוס' חולין דף צ"ו ע"ב ד"ה אפי' מריש אוננו וכי' ובלאו ה"ג כיון וכי' ולכאורה אין דבריהם מובנים דכיון דדחו דברי הר"א וס"ל דאמרינן בקליפה חנינ' מיט באמת לא יאסור הקליפה השאר כיון דהבשר בעצמו נעשה גבלה וכי' ונראה כוונת דבריהם עפ"מ הש"ך בסי' ק"ה בשם מהרא"י על הא דס"ל לכמה פוסקים לדעת הטור דאף בחתיכה בשר שבלעה חלב אין יוצא מחתיכה לחתיכה בלי רוטב וכי' וכתב להלך כיון דידעינן שאין איסור יוצא כלל מאותה חתיכה הוי כאלו נתחך ממנה רק החתיכה היתר והוי כנגד של כלאים עיי"ש אי"כ הי"ג במליחה כיון דאין איסור יוצא כלל מהקליפה רק היתר הוי כאלו נתחך ממנו רק היתר וצריך לפרש הא דאמרינן חנינ' אף שיש ששים נגד האיסור עצמו ונתפשט האיסור בכל הקדרה ובטל האיסור עצמו והוי כאלו אין כאן איסור כלל ומי"ט אמרינן ב"י חתיכה נ"ג וצ"ל דכאן עכ"פ משהו איסור יש בכל חתיכה וחתיכה וכיון שיש משהו איסור אז מצטרף גם הטעם של החתיכה שבלעה האיסור עצמו כיוו דעכ"פ מעורב עם איסור

לעולם ושפע הנכרי בזה כמו בשור תם ואיכ
ראוי שיתחייב אף בשונג ועיז תירץ דבכת"ג
לא שייך כיון דאינו נאסר רק לישראל ואף
דאמרו שם למיד היוק שא"נ שמי' היוק אף
שונג חייב היינו ישראל כיון שלדידי' אסור
עכ"פ יי"ג מה איכפת לנו שלנכרי מותר סוף
סוף לדידי' אסור וע"כ מועד לעולם משא"כ
בנכרי כיון שלדידי' מותר נחשב אונס ולא
פסע כלל :

ס"ו **ש"ל"ט**. במ"ש המחבר בס"י קל"ד
סעף א' אפי' עירה כל
היום כליו ראשון ראשון בטל' הנה מלשון זה משמע
אף שלא נפסק כל פעם אמרינן ראשון ראשון
בטל וק"ל מ"ש מהא דאמרינן בנדה דף ע"א
גבי דם תבוטה עיי"ש מוכח להדיא דאם ה' יויד
ושותת בלי הפסק אף שאינו בקלות גדול
כל שלא נפסק לא אמרינן ראשון ראשון בטל
עיי"ש גם בפרש"י וצ"ע מ"ש מהאכא ובודאי
דס' של אדם אין למערה מחביות ועוד דא"כ
הוי"ל לחלק בקלות גדול או לא וגם ממה דמשני
שם שאני מטה דמחלחל וכו' מוכח שכל שלא
נפסק ממש לא בטל וצ"ע דכאן מבואר להפוך
וצ"ע גדול :

ס"ו **ש"מ**. הנה הש"ך בס"י קמ"ו סק"ה
העלה עמיש בש"ע שם
דגר ועכ"רם שירשו את אביהם עכ"רם יכול
הגר לומר לעכ"רם טול אתה ע"ז ואני מעות
אבל משבא הע"ז לרשות הגר אסור והעלה הש"ך
דבמומר איי' לומר כן והטעם כיון דבאמת
אין ברירה לשל תורה רק בדרבנן יש ברירה.
והנה בלמדי בפ"ו ממס' דמאי הוי קשו לי
מאוד במשנה ח' שנים שקבלו שדה באריסות
וכו' יכול לומר טול אתה ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
פלוגי וכו' והתיירט במשנה הקודמת שם
בשנים שבצרו את כרמיהם מפרש בשם הר"ש
בשם הירושלמי מכה דאין ברירה וסיים שם
הר"ש דר"י לטעמי' דס"ל אי"ב ועיין בתו"ש
שם ואי"כ כיון דל"ר יוהנן אתיו הך משנה
כמיד א"ב בע"כ מ"ש אח"כ בשנים שקבלו
שדה באריסות דיכול לומר וכו' הוי אפי' למיד
א"ב אי"כ מוכח דבחלקו בעוד התבואה בקמה
ומחור אפי' למיד א"ב בכה"ג י"ב וא"כ קשה
איך אמר ר' יוחנן דאחין שחלקו לקוחין הם
ומחזירין

הפ"י בפי' האומר בקדושין לדחות דברי הש"ך
בזה מיושב דברי הרא"ש ולא סתרי אהדי אף
על הש"ך קשה טובא איך כתב והביא רא"י
מהרא"ש ולאסור יותר נאמן מלהתיר הרי בפי'
אלו מגלחין מבואר להפוך :

ס"ו **ש"ל"ח**. תמו' לי דברי הבי"ד בירד
ס"י קל"ב שהביא דעת
הרמב"ם שדוקא היכא שהנכרי ניטך במזיד
אבל בשונג פטור כמו בישראל והקשה הבי"ד
דהרי קיי"ל אדם מועד לעולם ותירץ דדוקא
היכא דהוי ההיזק שוה לכל אמרינן כן משא"כ
ביי"ג שאינו הפסד אלא לישראל בלבד והנה
ראש וסוף דבריו תמוהין מה שהקשה הלא אדם
מועד לעולם תימה שהרי מבואר במס' גיטין פ'
הנוקין שד"ת אחד שונג ואחד מויד פטור דהיוק
שא"נ ל"ש היוק כלל רק במזיד חייב שלא יהי'
כ"א הולך וכו' ובשונג דלא שייך ה"ט פטור
דהיוק שא"נ ל"ש היוק גם מה שמתרץ דכאן
לא אמרינן אדם מועד לעולם ג"כ תמוה שהרי
מבואר שם ב"ש"ס שלמיד היוק שא"נ שמי' היוק
או ד"ו אחד שונג ואחד מויד חייב רק שמדרבנן
פטור בשונג כדי שילך יוודיעו וכו' ובודאי
מה שמתחייב שונג הוא מטעם שאדם מועד
לעולם. ונראה ליישב דעת הבי"ד דהנה מבואר
בפ"ד דבי"ק דשור של ישראל שננה של נכרי
פטור ושל נכרי שננח של ישראל משלם בין
תם בין מועד ג"ש ופריך הש"ס ממ"ג אי רעהו
דוקא אפי' של ישראל של נכרי נמי ומסני
משום דראה הקב"ה שאין מקיימין ז' מצות
עמד והפקיר ממונם לישראל הרי מבואר שאף
בנוק שישראל אין ראוי שיתחייב לשלם הכל
מ"מ בנכרי כיון שעכ"פ עשה היוק לישראל
חייבה התורה לשלם הכל ולפי"ז נראה דכאן נמי
גתי דבישראל קיי"ל דהיוק שא"נ ל"ש היוק
בנכרי מסתבר לומר כיון דעכ"פ הפסיד לישראל
ובא ע"י ראוי שיתחייב לשלם הכל דהתורה
הפקירה בכה"ג ממונו לישראל כמו שור תם
שהזיק מיהו זה דוקא היכא שהזיק במתכוין
אבל היכא שלא הנכרי בההיזק אי לא
גימא שאדם מועד לעולם ודאי ראוי שיפטור
הנכרי כיון דלא פסע כלל בזה ודאי לא
הפקירה התורה נכסיו ושור תם שאני שהי' לו
לשטרו וכו' וע"כ מקשה הבי"ד כיון דאדם מועד

דשנים שבצרו מכה איב ס'ל בעיכ אחין שחלקו
 יורשים הם ולא לקוחות ולדין דקיייל כשיס
 דילן ליתא להן ירושלמי ואין כתב הר"ש דריי
 לטעמי' וצ"ע ועיין בתור"ט שם במשנה דג'
 ונכרי שירשו וכו' דמחדש דיא בשם הכ"ס
 דאף דבדרבנן יב היכי דגילו דעתם להיות
 ביחד כגון בשנים שבצרו או אף בדרבנן איב
 כיון שגלו דעתם שרצונם להיות יחד עיי"ש
 וזה דבר חדש ונ"מ מזה לדין גר ועכ"מ בניד
 דאף שיכול לומר טול אתה ייב או ע"ז היינו
 אם לא גילה דעתו להיות בשותפות אבל אם
 גילה דעתו להיות בשותפות אף שלא בא לרשות
 גר אסור לומר אחיכ טול אתה וכו' :

יסי' שמ"א. כתב המחבר בסי' קמ"ה סעיף
 ד' בע"ח אין נאסרים
 וכו' עשה בה מעשה אסרה אפי' אינו שלו הכי
 קיי"ל דאדם אוסר דשא"ש ע"י מעשה ולכן
 בבע"ח אין חילוק כלל בין אם הוא שלו או לא
 דאם לא עשה בה מעשה אף שלו אינו נאסר
 וע"י מעשה אף שאינו שלו נאסר. מיהו אכתי
 נ"מ לשאר דברים שאינן בע"ח והוא מטלמלין אז
 אם הוא שלו נאסר ע"י השתחווהא לבד וכדומה
 אבל אם אינו שלו לא נאסר ע"י השתחווהא :
 יסי' שמ"ב. דג"ה בח"ת לפ' לך העליתי
 לחלק דמיש בש"ע סי'
 קנ"ז סעיף א' דאם רצה להחמיר על עצמו
 וליהרג רשאי ואמרתו לחלק דבמצוה שמצד
 עצמה עדיפא מפני ויהרג וא"ל יעבור נהי
 דהיא פטורה כיון שהיא קרקע עולם וכדומה
 בזה מותרת להחמיר על עצמה כיון דעכ"פ
 המצוה תואת מצד עצמה עדיפא מפני איב
 נהי דהתורה פטרנה מיט יכולה להחמיר ואין
 בזה איבוד נפש כיון דבוה נתקיים מצוה
 דעדיפא מפני אבל היכי שהמצוה עצמה אינה
 דוחית מפני איב חזינן דהנפש ערף ממצוה זו
 איב אין יחמיר על עצמו לאבד נפשו הרי הי
 מאבד נפש כה"ג הוי כמאבד עצמו לדעת בזה
 אסור להחמיר על נפשו וזה חילוק נכון
 וברור לדעתי :

ומחזיקין ולי' ביובל הרי מוכח בשי"ט דכל
 כה"ג כל שהתבואה במחבר לכ"ע יב ובע"כ
 מי"ש ר"י דאחין שחלקו וכו' היינו רק בחלקו
 בדבר שאינו שוה כמו בחטין ושעורים איב
 היג בחלקו בקרקעות שאין שוין נמי נחשבו
 לקוחות ואיב למה קאמר בס"ד דגיטין דאי לאו
 דאריי קה"ס כהג"ד לא מצא ידיו ורגליו
 בין דאמר האחין שחלקו וכו' איב לא משכחת
 לה דמיתיה בכורים אלא חד בר חד עד יהושע
 וכו' והרי משכחת לה בחלקו בקרקעות שוין
 דבוה לכ"ע יב לרי' לשיטתו ואין לומר דדוקא
 בהך משנה דדמאי בשנים שקבלו באריסות א'
 הזכרות שעדיין לא זכו בו עד שעה שחלקו
 מבו וכל זמן שהתבואה בקמותיו עדיין לא זכו
 בו ולכן יכולין לחלוק בשוה אף למ"ד איב
 אבל באחין שכבר ירשו חכו בירושם שוב
 נחשבו לקוחות אם אין ברירה אך ד"א דאכתי
 תקשה דעכ"פ משכחת לה בחלקו קודם מיתת
 אביהם שזה יטול קרקע זו והי יטול קרקע זו
 וכיון דעדיין לא זכו בו ממש לא שייך ברירה
 לכך הוי זה חלק כ"א ומשכחת לה דמיתיה
 בכורים כה"ג ועוד דהרי מפורש שם במשנה
 אחיכ דחבר וע"ה שירשו אביהם ע"ה יכול
 הוא לומר טול אתה חטין שבמקום פלוני וכו'
 איב משמע דאף ביורשים שייך כה"ג דכ"א
 נוטל חלקו ואינו נופל בדין ברירה ואיב אין
 אריי אחין שחלקו לקוחות הם ובע"כ מיירי
 שחלקו כדברים שאין שוין איב אין קאמר
 השי"ט ולא משכחת דמיתיה בכורים רק חד בר
 חד ובע"כ דס"ל להשי"ט דר' יתגן דקאמר
 אחין שחלקו לקוחות הם מיירי בכל ענין אפי'
 חלקו בשוה ובע"כ מתניתין דדמאי אתיא כמ"ד
 יב ואיב בע"כ תך רישא דשנים שבצרו את
 כרמיהם אפי' למ"ד יב מודה דכהל"ג איב
 ואיב התמי' על הר"ש אין כתב דרי' לשיטתו
 דס"ל בריש כל הגט איב הרי לשי"ט דידן
 בע"כ מוקי ר"י הוי משנה כמ"ד יב וטעם
 דשנים שבצרו לא הוי מכה איב רק כדמפרש
 תתו"ט שם והירושלמי דמפרש ר"י סעמא

